

**ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด
จังหวัดสงขลา**

นายสุเมธา สืบชาติ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

**Factors Relating to Members' Loan Repayment of
Chana Agricultural Cooperative Ltd. , Songkhla Province**

Mr. Sumetha Suebchat

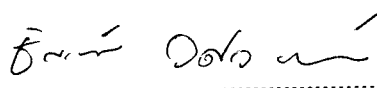
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration in Cooperatives
School of Agricultural Extension and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2008

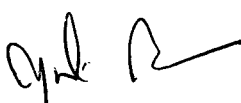
หัวข้อการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรจะนะ จำกัด จังหวัดสงขลา
ชื่อและนามสกุล นายสุเมธา สืบชาติ
แขนงวิชา สหกรณ์
สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ธัญญ์รัศม์ วสุวรรณวัฒน์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ อนุมัติให้รับ
การศึกษาคั่นคว่ำอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสั่งข์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

วันที่ 20 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2552.....

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

การเกษตรจะนะ จำกัด จังหวัดสงขลา

ผู้วิจัย นายสุเมธา สืบชาติ ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางเศรษฐกิจ กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอื่น กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด ที่มีหนี้กับสหกรณ์ จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ค่าไค-สแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ชายมีอายุ 50 ปีขึ้นไปสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีแรงงานเฉลี่ย 2.48 คนต่อครัวเรือน ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ผลตอบแทนจากการประกอบอาชีพการเกษตรลดลง เนื่องจากประสบภัยจากธรรมชาติ และราคาของผลิตผลลดลงจากปีก่อน และส่วนใหญ่ใช้เงินกู้เพื่อจัดหาปุ๋ยและการบริโภคอุปโภคในครอบครัว การชำระคืนเงินกู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการที่เพื่อนสมาชิกและผู้นำกลุ่มมาชักชวน การประสบภัยธรรมชาติและนโยบายของรัฐบาล ไม่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ กลุ่มตัวอย่างมีหนี้สินหลายทาง ต้องการให้สหกรณ์แก้ไขโดยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ให้ผ่อนชำระ และส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจและปัจจัยอื่นกับการชำระคืนเงินกู้ พบว่า สถานภาพ รายได้จากการเกษตร รายได้อื่น รายจ่ายจากการเกษตร และผลตอบแทนจากการทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการชำระคืนเงินกู้ สหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด จังหวัดสงขลา

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างดียิ่ง จากศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง รองศาสตราจารย์ชัยญ์ธรรม วัชรธรรมวัฒน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษฎา ประศาสน์วุฒิ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำและติดตามการจัดทำเอกสาร การศึกษาค้นคว้าอิสระ รวมถึงคุณสุเมธ ทอธราเมธา อคิตสหกรณ์จังหวัดสงขลา ที่ได้อนุเคราะห์ และสนับสนุนการค้นคว้าโดยตลอดจนเสร็จสมบูรณ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้เพราะได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ กรรมการ และสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด ที่ได้ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตอบแบบสอบถาม และผู้มีส่วนช่วยเหลือ แนะนำ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ คุณอรุณศิริ ไชยศรี ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดปัตตานี ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ที่สำคัญที่สุดคือต้องขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้กำเนิดและมีชีวิตจนมาถึงทุกวันนี้ ขอบคุณภรรยา และเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ผู้ร่วมงาน ทุกคนที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด สุดท้ายขออัญเชิญอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่แต่ละคนเคารพนับถือ ในสากลโลก จงช่วยคลบบันดาลให้ผู้ที่ได้กล่าวนามมาข้างต้น รวมทั้งผู้มีพระคุณท่านอื่นที่มีได้กล่าวถึง ณ ที่นี้ จงมีแต่ความสุขความเจริญตลอดไป

สุเมธา สืบชาติ

เมษายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	5
กรอบแนวคิดการศึกษา	5
ขอบเขตของการศึกษา	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวความเกี่ยวกับการเกษตร	9
แนวความคิดด้านสินเชื่อการเกษตรและระเบียบการให้สินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร จะนะ จำกัด	21
นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้อง	36
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	49
ปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก	50
ปัจจัยด้านอื่น	53
ลักษณะการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ปัญหาและข้อเสนอแนะ ของสมาชิกสหกรณ์	55
ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก	57
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สรุปผลการศึกษา	70
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	78
ประวัติผู้ศึกษา	82

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	รายละเอียดการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551 3
ตารางที่ 1.2	รายละเอียดลูกหนี้ ณ วันที่ 3 มิถุนายน 2551 3
ตารางที่ 1.3	รายละเอียดลูกหนี้ถึงกำหนดชำระวันที่ 30 มิถุนายน 2552 และหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ 4
ตารางที่ 1.4	รายละเอียดลูกหนี้ถึงกำหนดชำระวันที่ 30 มิถุนายน 2551 4
ตารางที่ 2.1	การดำเนินงานด้านสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด 26
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล 50
ตารางที่ 4.2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยทางสังคม 51
ตารางที่ 4.3	จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจ 52
ตารางที่ 4.4	จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยการประสพภัยธรรมชาติ 53
ตารางที่ 4.5	จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยนโยบายของรัฐ 45
ตารางที่ 4.6	ลักษณะการใช้เงินกู้ของสมาชิก 55
ตารางที่ 4.7	ลักษณะการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก 55
ตารางที่ 4.8	ปัญหาในการดำเนินงานและการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก 56
ตารางที่ 4.9	ข้อเสนอแนะของสมาชิก 56
ตารางที่ 4.10	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก 57
ตารางที่ 4.11	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก 60
ตารางที่ 4.12	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก 62
ตารางที่ 4.13	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภัยธรรมชาติกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก 65
ตารางที่ 4.14	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนโยบายของรัฐกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก 66
ตารางที่ 4.15	สรุปผลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก 68

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการศึกษา	6
ภาพที่ 2.1	โครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร	15
ภาพที่ 2.2	วงจรปัญหาการเกษตรในชนบทไทย	16

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชากรในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีทั้งสิ้น 95,807 คน (แยกเป็นชาย 47,476 คน หญิง 48,331 คน) (<http://www.chana-sk.go.th>) มีเกษตรกรทั้งหมด 14,557 ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรทั้งหมด 268,548 ไร่ เกษตรกร 9,546 ครอบครัวยุโรปประกอบอาชีพทำสวนยางพาราในพื้นที่ 196,060 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 73 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ผลผลิตเฉลี่ย 293 ก.ก./ไร่/ปี เกษตรกร 10,246 ครอบครัวยุโรปประกอบอาชีพทำนา 57,477 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.40 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ผลผลิตเฉลี่ย 350 ก.ก./ไร่/ปี เกษตรกร 3,346 ครอบครัวยุโรปทำสวนผลไม้ 2,825 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.42 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด และอื่น ๆ 11,186 ไร่

(<http://www.cddweb.cdd.go.th/chana/pravot.html>) ปัญหาที่มักเกิดขึ้นกับเกษตรกรทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน คือ ปัญหาเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่ำ มีการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรต่ำ และมีผลผลิตยางพาราต่อไร่ต่ำ การทำนาโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีต้นทุนการผลิตสูง บางปีประสบภัยธรรมชาติ อาทิ น้ำท่วม ฝนแล้ง ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เกษตรกรเกือบทุกครัวเรือนจึงมีภาระหนี้สินอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นหนี้ต่อแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ เช่น พ่อค้า นายทุน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ สถาบันการเงินอื่น ๆ และกองทุนหมู่บ้าน สภาพหนี้สินที่เกษตรกรประสบอยู่เป็นปัญหาผูกพันเรื้อรังอย่างไม่มีที่สิ้นสุด บางรายตั้งแต่เกิดมาต้องรับสภาพหนี้สินของบิดา มารดา บางรายมีหนี้สินจนไม่สามารถชำระได้ทำให้ต้องอยู่ในวัฏจักรแห่งความยากจนตลอดไป

สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจแบบหนึ่งที่เกษตรกรได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม ของบรรดาสมาชิก โดยวิธีการช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความอยู่ดี กินดี มีสันติสุข สหกรณ์เป็นเครื่องมือหนึ่งที่เกษตรกรใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ โดยสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่กระทำการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ได้แก่ ให้เงินกู้แก่สมาชิก รับฝากเงินจากสมาชิกและสหกรณ์อื่น จัดหาสินค้ามาจำหน่าย รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อจำหน่าย จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก เป็นต้น

สหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด ได้รับการจดทะเบียนประเภท สหกรณ์การเกษตร เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2516 ที่ตั้งสำนักงาน เลขที่ 124/2 ถนนดำรงพัฒนา ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ ในรอบปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551 มีสมาชิกทั้งหมด 3,149 คน คณะกรรมการดำเนินการ 15 คน ฝ่ายจัดการ 20 คน ผู้ตรวจสอบกิจการ 1 คน ทุนเรือนหุ้น 82,217,820.- บาท ทุนสำรอง 11,146,269.11 บาท เจ้าหนี้ทั้งสิ้น 116,997.58 บาท ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 362,119,062.37 บาท ดำเนินธุรกิจเพียง 3 ธุรกิจ คือ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจการให้บริการ(จุดบริการสะดวกจ่าย) ปริมาณธุรกิจ แยกเป็นดังนี้

1.ธุรกิจสินเชื่อ

1.1 การจ่ายและรับชำระคืนเงินกู้

เงินกู้ยืมมาต้นปี 130,439,066.- บาท

จ่ายเงินกู้เพิ่มระหว่างปี 94,574,000.-บาท

รับชำระหนี้คืน 65,308,518.-บาท

หนี้คงเหลือที่สมาชิก 159,704,548.- บาท

1.2 การรับฝากเงิน

เงินรับฝากยกมาต้นปี 219,011,926.52 บาท

ฝากระหว่างปี 132,961,588.74 บาท

ถอนระหว่างปี 104,833,729.84 บาท

2.ธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

ขายสินค้าระหว่างปี 126,728,156.67 บาท

3.ธุรกิจการให้บริการ(จุดบริการสะดวกจ่าย) อยู่ระหว่างเริ่มดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์ และเปิดให้บริการตอนปลายปีบัญชี ขอการให้บริการ 654.- บาท (รายงานกิจการประจำปี สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551: 41- 43) ธุรกิจที่สร้างรายได้หลักของสหกรณ์ คือ ธุรกิจสินเชื่อ ในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551 สหกรณ์จ่ายเงินกู้แก่สมาชิกทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยแยกตามวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้ ดังรายละเอียดตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 รายละเอียดการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551

หน่วย : บาท

วัตถุประสงค์การใช้เงินกู้	ประเภทเงินกู้		
	ระยะสั้น	ระยะปานกลาง	ระยะยาว
1. เป็นทุนในการทำนา/สวนยาง	1,170,500.-		
2. จัดหาปุ๋ย	832,500.-		
3. ปรับปรุงที่นา/นุกเบิก		3,802,000.-	4,785,000.-
4. ปรับปรุงสวนยาง/นุกเบิกปลูกใหม่		6,580,000.-	20,580,000.-
5. ซื้อเครื่องจักรกลการเกษตร		3,855,000.-	8,855,000.-
6. ซื้อที่ดินทำการเกษตร		3,126,000.-	40,988,000.-
รวม	2,003,000.-	17,363,000.-	73,212,000.-

ที่มา : แผนกสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

ในรอบปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551 สหกรณ์มีลูกหนี้ยกมาต้นปี จ่ายเงินกู้เพิ่มระหว่างปี รับชำระคืน และหนี้คงเหลือ ณ วันสิ้นปี โดยมีรายละเอียดตารางที่ 1.2 ตารางที่ 1.2 รายละเอียดลูกหนี้วันที่ 30 มิถุนายน 2551

หน่วย : บาท

ประเภท	จำนวนสัญญา	ยอดยกมา	จ่ายเงินกู้ระหว่างปี	รับชำระคืน	หนี้คงเหลือ
สั้น	368	6,267,814.-	2,003,000.-	2,845,073.-	5,425,741.-
ปานกลาง	1,256	54,098,459.-	17,363,000.-	27,961,447.-	43,500,012.-
ยาว	526	70,072,793.-	75,208,000.-	34,501,998.-	110,778,795.-
รวม	2,150	130,439,066.-	94,574,000.-	65,308,518.-	159,704,548.-

ที่มา : แผนกสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

ตารางที่ 1.3 รายละเอียดลูกหนี้ถึงกำหนดชำระวันที่ 30 มิถุนายน 2552 และหนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ
หน่วย : บาท

ประเภท	หนี้คงเหลือ	ถึงกำหนดชำระในปีถัดไป		หนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ
	ณ 30 มิ.ย.51	30 มิ.ย. 52		
สั้น	5,425,741.-	1,599,762.-		3,825,979.-
ปานกลาง	43,500,012.-	18,452,873.-		25,047,139.-
ยาว	110,778,795.-	8,355,361.-		102,423,434.-
รวม	159,704,548.-	28,407,996.-		131,296,552.-

ที่มา : แผนกสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

ตารางที่ 1.4 รายละเอียดลูกหนี้ถึงกำหนดชำระวันที่ 30 มิถุนายน 2552

หน่วย : บาท

ประเภท	ถึงกำหนดใน ปีถัดไป 30 มิ.ย. 52	หนี้ปกติ ถึงกำหนด ชำระภายใน 1 ปี	หนี้ผิดสัญญาถึงกำหนดชำระ		
			เกินกำหนด 1 ปี	เกินกำหนด 2 ปี	เกินกำหนด 3 ปี ขึ้นไป
			สั้น	1,599,762.-	885,000.-
ปานกลาง	18,452,873.-	12,850,800.-	2,548,650.-	2,095,750.-	957,673.-
ยาว	8,355,361.-	5,712,500.-	1,543,580.-	551,850.-	547,431.-
รวม	28,407,996.-	18,948,300.-	4,577,830.-	2,786,100.-	1,595,766.-

ที่มา : แผนกสินเชื่อสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

จากข้อมูลหนี้ค้างชำระดังกล่าวผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด เพื่อจะได้นำผลการศึกษาเสนอให้สหกรณ์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์และเป็นข้อมูลในการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

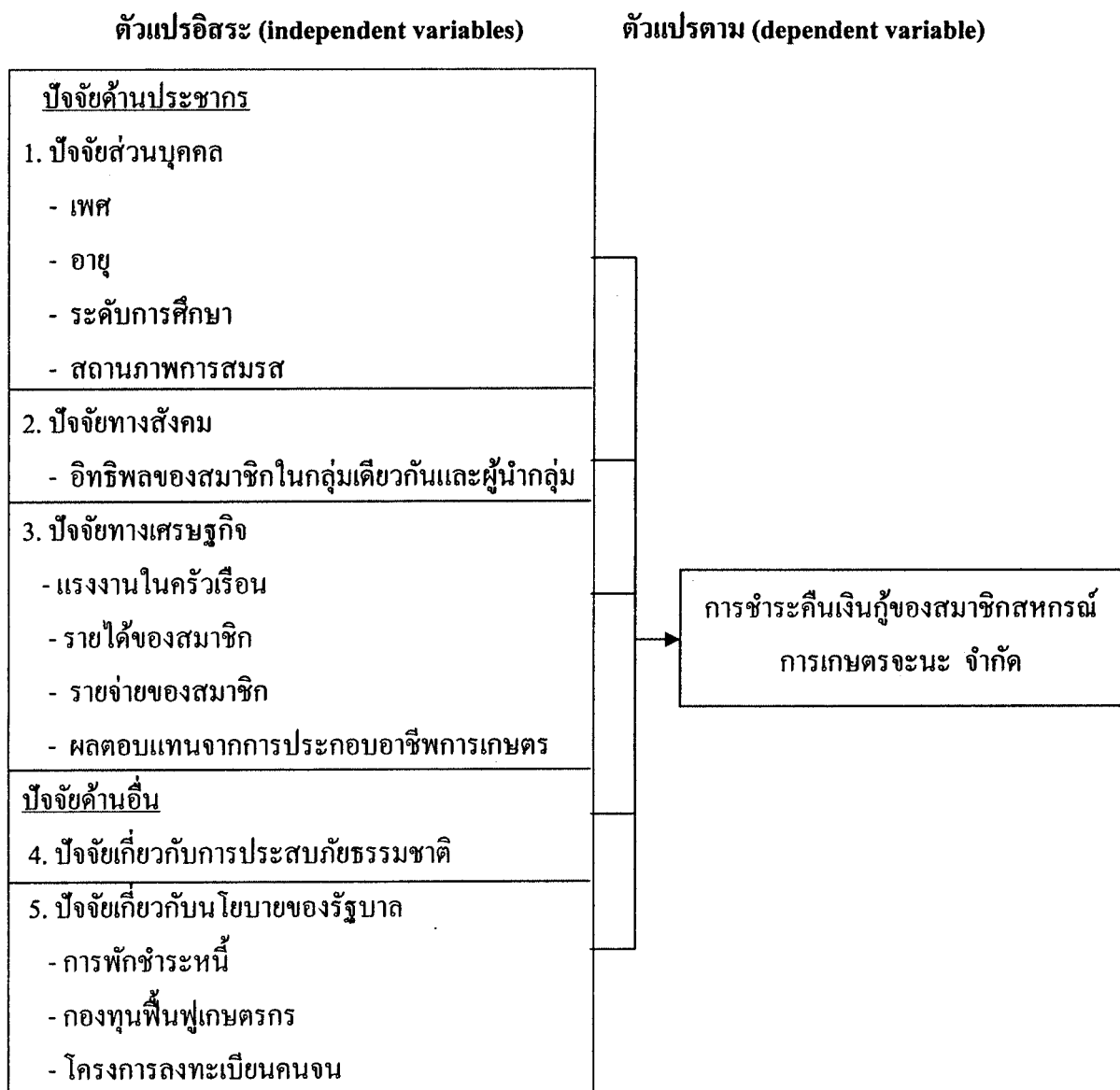
2.1 เพื่อศึกษาลักษณะการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางเศรษฐกิจ กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอื่น กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ครั้งต้องการทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษารุ่นนี้ มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านสถานที่

เป็นการศึกษาเฉพาะสหกรณ์การเกษตรระนะ จำกัด จังหวัดสงขลา

4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษารุ่นนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรระนะ จำกัด ที่มีหนังสือเหลือ ทั้งระยะสั้น ระยะปานกลาง ระยะยาว ณ วันสิ้นปีสำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551 จำนวน 1,875 คน ซึ่งเป็นหนี้ รวม 2,150 สัญญา

4.3 ขอบเขตของเนื้อหา

มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรระนะ จำกัด

4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา ตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2551 ถึง 30 เมษายน 2552

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรระนะ จำกัด

5.2 สมาชิก หมายถึง สมาชิกสหกรณ์การเกษตรระนะ จำกัด

5.3 ฝ่ายจัดการ หมายถึง ผู้จัดการและพนักงานของสหกรณ์การเกษตรระนะ จำกัด

5.4 การชำระคืนเงินกู้ หมายถึง การที่สมาชิกรนำเงินพร้อมดอกเบี้ยมาชำระต่อสหกรณ์ โดยลักษณะการชำระคืนเงินกู้ต่อสหกรณ์ มี 2 ลักษณะ คือชำระคืนต้นเงินกู้ทั้งหมดตามสัญญา หรือชำระคืนเงินกู้บางส่วนในระหว่างปีบัญชี 30 มิถุนายน 2551

5.5 รอบปีการผลิต หมายถึง รอบปีการผลิตของสมาชิก โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2550 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2551

5.6 ภัยธรรมชาติ หมายถึง ฝนแล้ง น้ำท่วม ศัตรูพืชระบาด

5.7 นโยบายของรัฐบาล หมายถึง นโยบายด้านการพักชำระหนี้ กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร และการลงทะเบียนคนจน

5.8 รายได้จากการเกษตร หมายถึง รายได้ที่ได้จากการทำการเกษตร เช่น ทำสวนยาง ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

5.9 รายได้อื่น หมายถึง รายได้ที่ได้จากการทำงานรับจ้าง ค้าขาย ลูกหรือบุคคลในครอบครัวส่งให้ รายได้ประจำ(บ้านาญ)

5.10 รายจ่ายเพื่อการทำการเกษตร หมายถึง รายจ่ายที่จ่ายเพื่อการลงทุนในไร่นา เช่น ค่าปุ๋ย สวนยาง ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

5.11 รายจ่ายอื่น หมายถึง รายจ่ายที่ได้จ่ายเพื่อเป็นค่าอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยา รักษาโรค ทำบุญ ค่าเดินทาง ค่ารักษาพยาบาล ค่าการศึกษาบุตร เป็นต้น

5.12 ผลตอบแทนทางการเกษตร หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการขายผลผลิตทางการเกษตร

5.13 บัญชีส่วนบุคคล หมายถึง คุณสมบัติเบื้องต้นเฉพาะของประชากรที่ศึกษาที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ

5.14 บัญชีทางสังคม หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคมของประชากรที่ศึกษาที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ ได้แก่ อิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและผู้นำกลุ่ม

5.15 บัญชีทางเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของประชากรที่ศึกษาที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน รายได้ของสมาชิก รายจ่ายของสมาชิก ผลตอบแทนจากการประกอบอาชีพการเกษตร

5.16 บัญชีด้านอื่น หมายถึง สภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากบัญชีส่วนบุคคล บัญชีทางสังคม บัญชีทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ ได้แก่ การประสพกับธรรมชาติ นโยบายของรัฐบาล

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ผู้ศึกษาทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

6.2 ทำให้สหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด มีข้อมูลไปใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดแผนการดำเนินงานและกลยุทธ์ของสหกรณ์ในการดำเนินงานด้านธุรกิจสินเชื่อ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสหกรณ์ต่อไป

6.3 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสงขลา จะได้นำผลการศึกษาไปแนะนำสหกรณ์ในความรับผิดชอบต่อไป

6.4 กรมส่งเสริมสหกรณ์จะได้นำผลการศึกษาไปกำหนดเป็นนโยบายในการส่งเสริมสหกรณ์ในภาพรวมต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผู้ศึกษาได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยแบ่งออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร
2. แนวความคิดด้านสินเชื่อการเกษตร และระเบียบการให้สินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด
3. นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้อง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร

1.1 กำเนิดและพัฒนาการของกิจการสหกรณ์ของโลก

อัมพน ห่อนาค (2534 : 35) กล่าวว่า การรวมตัวกันของประชาชนเพื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์ในโลกนี้ เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศอังกฤษและแพร่หลายไปทั่วยุโรป ซึ่งมูลเหตุสำคัญคือความยากจน และความลำบากในการประกอบอาชีพ อันเป็นผลกระทบมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึง 19 กล่าวคือ การปฏิวัติอุตสาหกรรม และการขยายตัวของลัทธิทุนนิยมเสรี (Laissez fair Economy) ก่อให้เกิดความยากจนมากยิ่งขึ้นเนื่องจากนายจ้าง และนายทุนต้องการลงทุนเพื่อเพิ่มผลผลิตและกำไรให้มากขึ้น ด้วยวิธีการลดต้นทุนในการผลิต ประกอบกับมีการนำเครื่องมือเครื่องจักรมาใช้ ทำให้อัตราค่าจ้างแรงงานของลูกจ้างในสถานประกอบการอุตสาหกรรมตกต่ำอย่างมาก ด้วยสาเหตุดังกล่าว ทำให้เหล่าแรงงานลูกจ้างได้คิดค้นหนทางหลาย ๆ อย่างเพื่อช่วยพวงฐานะความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นในระยะแรกจึงได้รวมกลุ่มกันจัดตั้ง “สมาคมสงเคราะห์เพื่อน” (Friendly Society) ในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยวิธีการรวบรวมเงินจากสมาชิกเอาไว้เป็นกองทุนเพื่อสงเคราะห์เพื่อคนงานด้วยกัน ในกรณีเจ็บป่วย ว่างาน หรือตาย ซึ่งเป็นองค์กรพื้นฐานที่ไม่ได้มุ่งประกอบธุรกิจ ส่วนคนงานบางกลุ่มก็เริ่มการจัดตั้งเป็น “สหภาพ

แรงงาน” (Trade Union) เพื่อการสร้างพลังอำนาจต่อรองกับนายจ้าง แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาคความยากจนและการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างได้ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีนักวิชาการที่มีบทบาทสำคัญเกิดขึ้นหลายคน เช่น โรเบิร์ต โอเวน, ชาร์ล ฟุรีเอ เป็นต้น

1.2 แนวคิดของนักทฤษฎีที่สำคัญของโลก

อัมพน ห่อนาค (2534 : 25) นักสังคมและนักสหกรณ์ที่ได้นำเสนอแนวคิด และหลักการสำคัญของสหกรณ์ที่ยึดถือ และยอมรับว่าเป็นต้นกำเนิดของกิจการสหกรณ์ในยุคต่อ ๆ มาในโลกนี้มีดังนี้

โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen, ค.ศ.1771 – 1853)

โรเบิร์ต โอเวน เป็นเจ้าของผู้จัดการ โรงงานทอผ้าแห่งหนึ่งในสก๊อตแลนด์ ได้เห็นความยากไร้ของกรรมกรในโรงงาน ด้วยความที่เป็นคนใจดี มีเมตตา จึงได้ช่วยเหลือเพื่อปรับปรุงโรงงานเพื่อให้คนงานมีสภาพการทำงานที่ดีขึ้น ลดชั่วโมงการทำงานและเพิ่มสวัสดิการ เป็นต้น ซึ่งวิธีการเหล่านี้ได้พัฒนาไปสู่ความคิดทางสหกรณ์กล่าวคือ เขาได้แนะนำให้คนงานรวมตัวกันจัดตั้งเป็นชมรมชนิดหนึ่ง ซึ่งโอเวนเรียกว่า “ชมรมสหกรณ์” (Co-operative Community) หรือ “หมู่บ้านสหกรณ์” (Co-operative Village) เพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนและการว่างงาน

นอกจากนี้ โอเวน ยังได้ประดิษฐ์คำว่า “สหกรณ์” ให้มีความหมายพิเศษ และได้ประกาศคติทางสหกรณ์ว่าเป็นวิธีการ “เศรษฐกิจแบบใหม่” อีกด้วย โรเบิร์ต โอเวน ได้รับการยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เป็นศาสตราจารย์ทางความคิดสหกรณ์ ผลงานทางสหกรณ์ของเขามีอิทธิพลอยู่เหนือจิตใจของคนทั่วไป จึงได้รับการยกย่องให้เป็น “บิดาของการสหกรณ์”

ชาร์ล ฟุรีเอ (Charles Fourier, ค.ศ.1772 – 1873)

ชาร์ล ฟุรีเอ นักปฏิรูปชาวฝรั่งเศส เป็นผู้ให้กำเนิดความคิดสหกรณ์แบบ “ฟาลังส์แตร์” (Phalanstery) เพื่อแก้ปัญหาคการผลิต การแลกเปลี่ยน การซื้อขาย และความเป็นธรรมในสังคม แนวความคิดแบบฟาลังส์แตร์ คือการนำคนที่อาศัยในตำบล อำเภอ จังหวัด มารวมตัวกันในรูปแบบสมาคม และรวบรวมทรัพย์สินเข้าด้วยกัน ที่สำคัญที่สุดคือ การรวบรวมที่ดินเข้าด้วยกันเป็นอันดับแรกแล้วยกเลิกการแบ่งแยกแนวเขตที่ดินให้หมดไป เพื่อรวมกันอยู่ในเขตเดียวกัน หรืออยู่ในชุมชนที่สร้างขึ้นใหม่อย่างสมเหตุสมผลที่เรียกว่า “ฟาลังส์แตร์” งานหลักของสมาชิกก็คือเกษตรกรรม มีงานช่างฝีมือเป็นงานรอง มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่การทำงานระหว่างกันได้ ภายในฟาลังส์แตร์จะมีโรงอาหาร ห้องโถง เพื่อให้สมาชิกมีโอกาสมาบริโภคอาหารร่วมกัน ทุกคนมีเสรีภาพและมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน

นายแพทย์วิลเลียม คิงส์ (Dr. William King, ค.ศ.1786 – 1865)

วิลเลียม คิงส์ เป็นอายุรแพทย์ชาวอังกฤษ เขาเห็นว่าคนงานควรถอนตัวเองออกจากตลาดแรงงาน แล้วประกอบธุรกิจของตนเอง โดยรวมทุนเข้าด้วยกันเพื่อตั้งสหกรณ์ร้านค้าขึ้น แล้วให้สมาชิกช่วยกันซื้อของจากร้านค้าต่าง ๆ เพื่อให้มีกำไร แล้วเก็บเอาไว้เป็นทุน ในปี ค.ศ.1827 เขายังได้ตั้งสมาคมร้านค้าแบบสหกรณ์ (Co-operative Trading Association) ประจำท้องถิ่นขึ้น ซึ่งแพร่หลายและเป็นแบบอย่างร้านค้าสหกรณ์ในประเทศอังกฤษ

1.3 พัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทย

อัมพน ห่อนาค (2534 : 12) ยังกล่าวว่า กำเนิดของสหกรณ์ในประเทศไทยเริ่มต้นจากความพยายามในการแก้ไขปัญหาความยากจนและหนี้สินของเกษตรกร กล่าวคือ ตั้งแต่อดีตจนถึงต้นยุครัตนโกสินทร์ ระบบเศรษฐกิจของไทยยังคงเป็น “เศรษฐกิจเพื่อการพึ่งพาตนเอง” ซึ่งเป็นการผลิตเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวเท่านั้น แต่หลังจากไทยถูกบังคับให้ต้องลงนามในสนธิสัญญาบาวริง (Bowring Treaty) ในปี พ.ศ.2398 หรือรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา ระบบเศรษฐกิจของไทยก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน โดยหันไปสู่ระบบเพื่อการค้า ซึ่งต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิต ตลาดเงินทุน และเงินตราเป็นสำคัญไม่เว้นแม้แต่ในภาคการเกษตร ส่งผลกระทบให้เกษตรกรต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการทำเกษตรกรรมยังคงต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ ซึ่งมักจะประสบปัญหาภัยแล้งหรือน้ำท่วมอยู่เสมอ ทำให้เกษตรกรจำนวนมากที่เคยมีที่ดินเป็นของตนเอง กลับต้องโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่เจ้าหน้าที่ไป กลายเป็นชาวนาที่ไร้ที่ดินทำกินไปในที่สุด และส่วนใหญ่ก็ต้องมีหนี้สินพอกพูนมากขึ้น สภาวะการณ์เช่นนี้ สร้างความลำบากแก่เกษตรกรตลอดมา

ด้วยสภาพปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ทำให้รัฐบาลในรัชกาลที่ 5 มีแนวคิดที่จะช่วยเหลือเกษตรกร ด้วยการนำวิธีการหลายอย่างเข้ามาช่วยเหลือ ในครั้งแรกมีผู้ดำริว่าให้จัดตั้งธนาคารเกษตรขึ้น ที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้เครดิตแก่เกษตรกร โดยตรง แต่แนวคิดดังกล่าวก็ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะติดขัดเรื่องหลักประกัน และการชำระหนี้

สมนึก แดงเจริญ (2540 : 30) ได้กล่าวว่า องค์กรเกษตรกรมีลักษณะเป็นองค์กรทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ มีบทบาทอย่างสำคัญในการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ก้าวหน้าและพัฒนาแล้ว องค์กรเกษตรกรประเภทต่าง ๆ มีทั้งในแง่ที่เป็นองค์กรทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรประเภทต่าง ๆ องค์กรเกษตรกรผู้ผลิตและเพาะปลูกพืชที่สำคัญ ๆ องค์กรเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือสมาชิกในด้านต่าง ๆ และติดต่อกับหน่วยราชการต่าง ๆ ในการให้ข้อมูล และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย

วันทนีย์ ภูมิภัทราคม และคณะ (2540 : 10) ได้กล่าวว่า นอกเหนือจากองค์กร
 เกษตรกรที่จัดตั้งโดยเกษตรกรกรเองแล้ว ในชนบทยังมีองค์กรเอกชน (NGO) จัดตั้งโดยมูลนิธิและ
 สมาคม ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่มีจุดมุ่งหมายในการแสวงหากำไร โดยให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ
 ได้แก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม การพัฒนาประชากรและชุมชน การฝึกอบรม และการศึกษา
 วิชาชีพ การรักษาสุขภาพอนามัย การแพทย์ การโภชนาการ และกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ

สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจและสังคมที่มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างความมั่นคงทาง
 เศรษฐกิจให้แก่สมาชิกให้อยู่ดีกินดี มีสันติสุข โดยอาศัยหลักการช่วยเหลือตัวเอง และช่วยเหลือซึ่ง
 กันและกันในการดำเนินงาน ดังนั้น สหกรณ์จึงเป็นทั้งสถาบันทางเศรษฐกิจและสถาบันทางสังคม
 เพราะสหกรณ์มิได้มุ่งสร้างเฉพาะความมั่นคงให้แก่สังคมด้วย ดังนั้น สหกรณ์จึงเป็นทั้งสถาบันที่ทำ
 หน้าที่หลาย ๆ อย่างทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

อัญชลี ค้อคงคา (2543 : 18) ได้กล่าวว่า ในบรรดาประเทศต่าง ๆ ขอมรับว่า
 สหกรณ์มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอันจะช่วยนำความมั่นคงมาสู่ประเทศชาติใน
 ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม สหกรณ์ได้พิสูจน์ตนเองแล้วว่า สามารถแก้ไขข้อบกพร่องของระบบทุน
 นิยมที่มีอยู่ ส่วนในระบบเศรษฐกิจแบบผสม สหกรณ์ก็สามารถที่จะเสนอ โครงการพัฒนาเศรษฐกิจ
 และสังคม เช่น โครงการปฏิรูปที่ดิน โครงการปรับปรุงการตลาด เป็นต้น

ประพันธ์ เสวตนันท์ (2538 : 23) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสหกรณ์
 เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ได้กล่าวว่า ความสำเร็จของสหกรณ์หรือความล้มเหลวของสหกรณ์
 เกิดขึ้นจากปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน ปัจจัยที่มีความสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการจัดการ
 สหกรณ์นั่นเอง ซึ่งจำเป็นต้องยึดหลักประชาธิปไตย ในการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นจะสำเร็จ
 หรือไม่ ขึ้นอยู่กับกลุ่มบุคคล 3 ฝ่าย คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการ อันได้แก่
 ผู้จัดการ และพนักงานสหกรณ์ระดับสูง ระดับหัวหน้าแผนกในด้านฝ่ายจัดการ ผู้จัดการ คือ บุคคล
 สำคัญถ้าสหกรณ์ได้ผู้จัดการที่สามารถ สหกรณ์ก็จะเข้มแข็ง ถ้าได้ผู้จัดการที่อ่อนแอ สหกรณ์จะ
 อ่อนแอตามไปด้วย ผู้จัดการที่ดี และมีความสามารถ ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) ทำงานกับประชาชน
- 2) เป็นนักธุรกิจที่ดี
- 3) สามารถดำเนินธุรกิจได้เป็นผลดี
- 4) รู้ว่าสินค้าและบริการใดที่สมาชิกต้องการ รู้ว่าสินค้าและบริการใดที่สหกรณ์
 จะจัดขายให้สมาชิกได้
- 5) ผู้จัดการต้องเข้าใจว่า สหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจเหมือนกับธุรกิจอื่น แต่มีข้อ
 แตกต่างอยู่ 3 ประการ คือ

ประชาธิปไตย

- (1) สมาชิกควบคุมสหกรณ์ด้วยวิธีลงคะแนนเสียงตามระบอบประชาธิปไตย
 - (2) สหกรณ์ไม่แสวงหากำไร แต่มุ่งจะเฉลี่ยเงินปันผลจากกำไรคืนให้สมาชิก ดังนั้นสหกรณ์จึงดำเนินธุรกิจในราคาต้นทุน
 - (3) สหกรณ์ต้องจ่ายเงินปันผลตามหุ้นที่สมาชิกถือในอัตราจำกัด
- 6) ผู้จัดการต้องมีความสามารถดังต่อไปนี้
- (1) ทำให้สมาชิกชอบและไว้วางใจ
 - (2) ทำงานหนักโดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย
 - (3) ทำงานได้ดี
 - (4) ซื่อสัตย์
 - (5) ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง
 - (6) คิดหาทางช่วยเหลือสมาชิกให้ดียิ่งขึ้น
 - (7) สามารถบริหารธุรกิจและควบคุมพนักงานของสหกรณ์ได้
- 7) ผู้จัดการจะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้
- (1) ดำเนินงานตามแผนของคณะกรรมการดำเนินงาน
 - (2) ศึกษางานของสหกรณ์ตลอดเวลา เพื่อทำงานให้กับสมาชิกได้ดียิ่งขึ้น
 - (3) ปฏิบัติงานประจำวันให้สำเร็จลุล่วงไป
 - (4) ใช้สามัญสำนึก ขอคำแนะนำเมื่อจำเป็น
 - (5) จัดจ้าง คนดี มีฝีมือ และซื่อสัตย์เข้าทำงาน
 - (6) จัดฝึกอบรมพนักงานของสหกรณ์อยู่เสมอ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
 - (7) ปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ
 - (8) รายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และสิ่งที่สหกรณ์ต้องการให้คณะกรรมการดำเนินงานทราบ และแนะแนวทางที่จะทำให้สหกรณ์เจริญให้ที่ประชุมคณะกรรมการทราบเป็นประจำ
 - (9) จัดทำรายงานเสนอที่ประชุมใหญ่ประจำปี
 - (10) วางแผนและคิดโครงการล่วงหน้าถึงความต้องการของสมาชิก
 - (11) ระลึกรู้เสมอว่า สมาชิก เป็นเจ้าของสหกรณ์ ไม่ใช่ผู้จัดการเป็นเจ้าของสหกรณ์

(12) ตระหนักว่า การให้สิทธิพิเศษแก่พนักงานสหกรณ์ คณะกรรมการหรือสมาชิกจะเป็นผลร้ายต่อสหกรณ์ และผู้จัดการต้องไม่แสวงหาสิทธิพิเศษใดเพื่อตนเอง

(13) มีส่วนร่วมในกิจการชุมนุมสหกรณ์

นอกจากตัวผู้จัดการเองแล้ว คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ก็มีความเกี่ยวพันกันอย่างมากในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ เนื่องจากจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน และมุ่งในวัตถุประสงค์เดียวกัน ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์กับคณะกรรมการดำเนินการ จึงนับว่าใกล้ชิดกันมาก จนอาจกล่าวได้ว่า หน้าที่ใดเป็นของคณะกรรมการผู้จัดการ และพนักงานสหกรณ์จะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบและถือเป็นหน้าที่ของตนด้วย ดังนี้

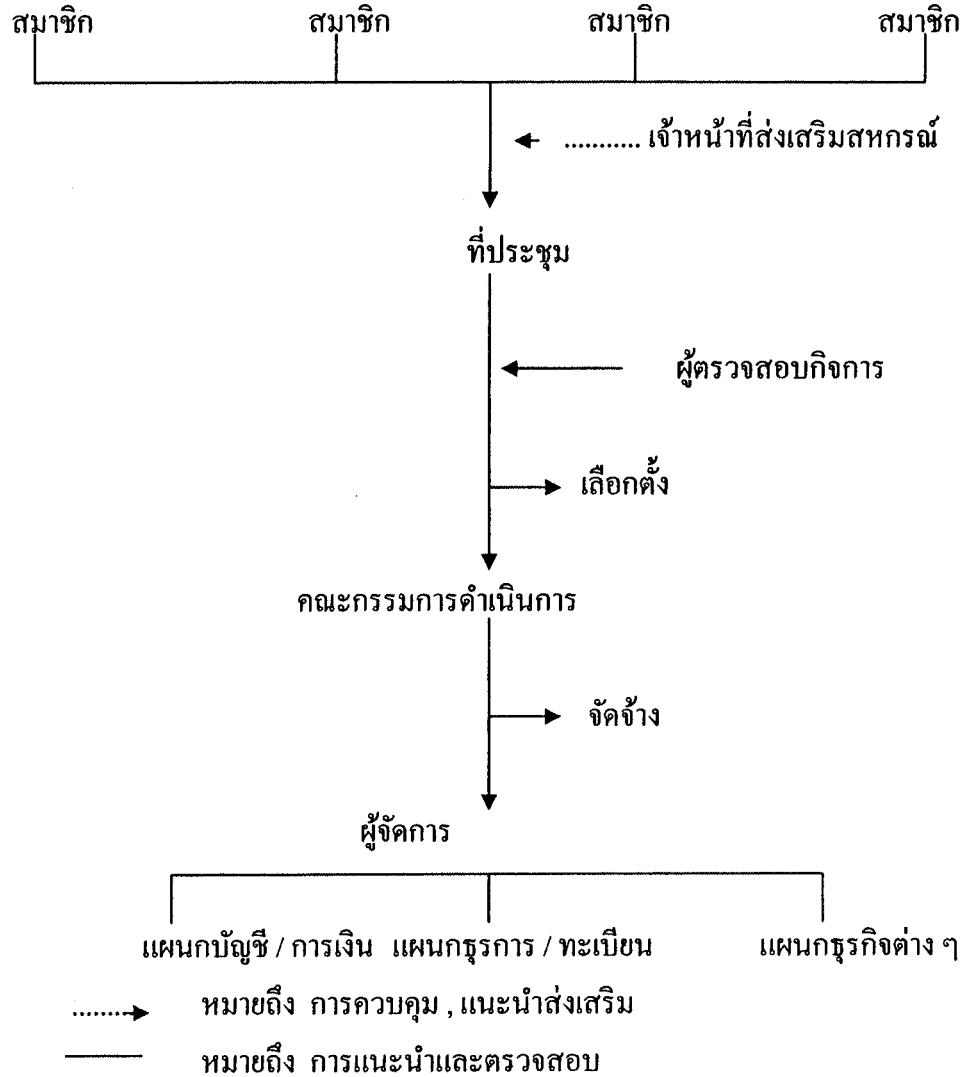
1) การประชุมคณะกรรมการ ผู้จัดการ และพนักงานสหกรณ์จะต้องแจ้งกำหนดวัน เวลา สถานที่ และหัวข้อเรื่องที่จะประชุม ให้คณะกรรมการได้ทราบล่วงหน้า

2) การกำหนดนโยบายและแผนดำเนินงานของสหกรณ์ คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดนโยบายที่สหกรณ์ควรจะดำเนินการ ผู้จัดการเป็นผู้วางแผนในทางปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการดำเนินการ

3) การควบคุมและการบริหารงาน ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ควรเป็นผู้เสนอแนวทางและให้รายละเอียดในการปฏิบัติงานของผู้จัดการ และพนักงานสหกรณ์แก่คณะกรรมการดำเนินการ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันทั้ง 2 ฝ่าย

4) เป็นสื่อกลางการติดต่อระหว่างคณะกรรมการกับสมาชิก เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์ได้ผลเป็นที่พอใจของสมาชิก และฝ่ายจัดการควรนำเรื่องและมติข้อตกลงต่าง ๆ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการ ได้กำหนดไว้ หรือแนวดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์ถ่ายทอดไปยังสมาชิก เพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจอันดี และให้ความร่วมมือแก่สหกรณ์ต่อไป

นอกจากความเกี่ยวพันด้านต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมา จำเป็นอย่างยิ่งที่ทางสหกรณ์จะต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ของรัฐ ซึ่งได้แก่ ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ สังกัดในส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย สหกรณ์จังหวัด สหกรณ์อำเภอ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไปด้วยดี

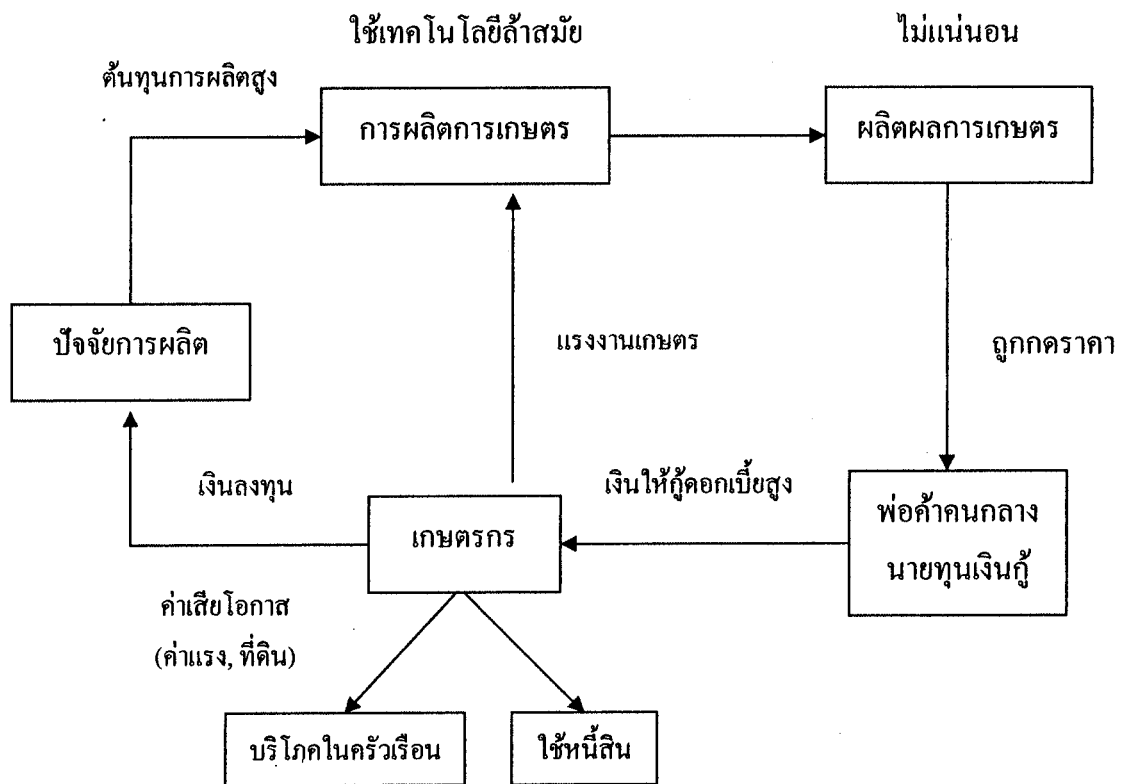
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ จะเห็นได้ว่าแนวคิดสหกรณ์ทุกๆ แนว ล้วนแล้วแต่ให้ความสำคัญของสหกรณ์ในฐานะอุดมการณ์ โดยเฉพาะแนวคิดสหกรณ์ที่เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย ถึงแม้จะเอาแนวคิดสหกรณ์แบบโรฟไฟเฟเซนมาเป็นต้นแบบ แต่ก็ยังให้ความสำคัญเฉพาะในส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่เกรงว่าสมาชิกที่กู้เงินแล้วจะละทิ้งหลบหนีสิน ส่วนแนวคิดเชิงอุดมการณ์ของโรฟไฟเฟเซนที่เห็นว่าการช่วยเหลือคนยากจนด้วยวิธีการกุศลนั้นไม่ใช่วิธีการที่ถูกต้อง หากแต่คนยากจนจะต้องช่วยเหลือตนเอง ด้วยวิธีการรวมกันเพื่อจัดหาทุนของตนเอง และมีการออมทรัพย์ โดยผลกำไรที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานสมาชิกจะนำมาแบ่งกันไม่ได้นอกจากจะนำไปใช้เฉพาะในทางที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกเท่านั้น ซึ่งในส่วนของเนื้อหาตรงนี้ ได้ถูกให้ความสำคัญน้อย ซึ่งจากแนวคิดสหกรณ์ที่ได้กล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเขาสวนควาง จำกัด จังหวัดขอนแก่น ซึ่ง

หนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์การเกษตรมาเป็นระยะเวลานานแล้ว

1.4 บทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาชนบท

เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยประกอบอาชีพเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 70 ของประชากรทั้งประเทศ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรและเกษตรกรเหล่านี้มีถิ่นฐานอยู่ในชนบทประมาณร้อยละ 85 และแม้ว่าผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศ แต่กลับเป็นผู้ที่มีรายได้น้อย มีความเป็นอยู่ที่เร้นแค้น ดังนั้นปัญหาต่างๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมจึงเกิดขึ้นในชนบทหรือสังคมเกษตรมากกว่าสังคมเมือง

ภาพที่ 2.2 วงจรปัญหาการเกษตรในชนบทไทย

จากภาพที่ 2.2 วงจรปัญหาของเกษตรกรในชนบทไทยข้างต้น สามารถสรุปปัญหา ออกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1) ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ส่งผลให้การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเป็นไปได้ ไม่ได้ และทำให้ผลตอบแทนจากการเกษตรต่ำ ไปอีกด้วย เนื่องจากเมื่อเกษตรกรขาดแคลนเงินทุน ก็จะไม่สามารถซื้อปุ๋ย เชื้อเมล็ดพันธุ์ที่ดีมาเพาะปลูกได้ ผลผลิตที่ได้ก็จะไม่มีคุณภาพ และไม่เป็นที่ ต้องการของตลาด

2) ปัญหาอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูง เป็นปัญหาสืบเนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลน เงินทุน เกษตรกรต้องไปกู้ยืมเงินจากพ่อค้าและแหล่งเงินกู้เอกชน ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างสูง หากเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตได้น้อย ไม่สามารถชำระหนี้ที่กู้ยืมมาได้หมด ก็จะทำให้เกิดหนี้สิน เพิ่มขึ้นอีก

3) ปัญหาขาดที่ดินทำกิน ที่ดินถือเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่สุดในการผลิตทาง การเกษตร แต่ปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีเนื้อที่ถือครองขนาดเล็กไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ จึงต้องเช่าที่ดินจากผู้อื่น

4) ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง เกษตรกรต่างคนต่างซื้อปัจจัยการผลิต ทำให้ไม่มี อำนาจการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง ไม่ได้รับส่วนลดการค้า และที่สำคัญเกษตรกรมักจะผูกพันกับ แหล่งซื้อเพียงแหล่งใดแหล่งหนึ่งโดยจำยอม เนื่องจากเกษตรกรมีหนี้สินผูกพันอยู่แล้ว

5) ปัญหาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากเกษตรกร ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ จึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการผลิต

6) ปัญหาการขาดหลักประกันในด้านการผลิต การผลิตสินค้าเกษตรไม่สามารถ ควบคุมปริมาณและคุณภาพได้หรือไม่แน่นอนนั่นเอง ขึ้นอยู่กับดินฟ้าอากาศ

7) ปัญหาในเรื่องการตลาด เนื่องจากการผลิตสินค้าเกษตรจะประกอบด้วยผู้ผลิต รายเล็กๆ เป็นจำนวนมาก จึงไม่มีอำนาจต่อรองในการกำหนดราคาขายผลิตผลของตน พ่อค้าคน กลางจะเป็นผู้กำหนดราคาผลิตผลเอง จึงถูกกดราคาซื้อสินค้า นอกจากนั้นผลิตผลหลายอย่างอาจ หาตลาดจำหน่ายได้ลำบาก เนื่องจากเกษตรกรขาดข้อมูลด้านการตลาดที่มีประสิทธิภาพ

8) ปัญหาสังคม เป็นปัญหาสืบเนื่อง

แนวทางการแก้ปัญหาของเกษตรกรไทย คือ การรวมตัวกัน ในรูปของ สหกรณ์ ซึ่งสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ไม่น้อย

สหกรณ์ที่จดทะเบียนตามกฎหมาย (พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542)

จำแนกได้ 7 ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์

ออมทรัพย์ สหกรณ์บริการ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ในรอบปี 2551 จำนวนทั้งสิ้น 6,190 สหกรณ์ มีสมาชิก 9.92 ล้านคน มีทุนดำเนินงาน 969,101.55 ล้านบาท สหกรณ์เหล่านี้ดำเนินธุรกิจสำคัญอยู่ 5 ด้าน โดยธุรกิจสินเชื่อเป็นธุรกิจที่มีมูลค่ามากที่สุด รองลงมาคือธุรกิจรวบรวมผลิตผล ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจบริการต่าง ๆ (แผนพัฒนาสหกรณ์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550 – 2554) แต่สหกรณ์ที่มีบทบาทในการพัฒนาชนบทมากที่สุด คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง และสหกรณ์นิคม หรือสหกรณ์ในภาคการเกษตรนั่นเอง เพราะสหกรณ์ทั้ง 3 ประเภทนี้กำหนดคุณสมบัติของสมาชิกไว้ชัดเจนว่าต้องเป็นเกษตรกรบทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาชนบทนั้น มีดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

1.1 เป็นสถาบันการเงิน ธุรกิจหลักของสหกรณ์ คือ การจัดหาเงินทุนให้สมาชิกได้กู้ยืมไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากสมาชิกของสหกรณ์หรือเกษตรกรส่วนใหญ่เป็น ผู้ยากจน มีรายได้น้อย มีหนี้สินมาก ขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพ เกษตรกรต้องไปกู้ยืมเงินจากพ่อค้าและแหล่งเงินกู้เอกชนในอัตราดอกเบี้ยสูง และพ่อค้ายังกำหนดให้ชำระหนี้สินเป็นผลิตผล โดยกคราคาผลิตผลอีกด้วย เกษตรกรจึงไม่สามารถปลดเปลื้องหนี้สินได้ รัฐบาลจึงได้พยายามสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรขึ้นในชนบท ทำหน้าที่จัดหาเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพ สินเชื่อเกษตรกรถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิต เพราะสินเชื่อเกษตรกรไม่เพียงแต่ช่วยขจัดปัญหาทางการเงินการขาดแคลนเงินทุนของเกษตรกรเท่านั้น ยังเป็นแรงกระตุ้นให้เกษตรกรยอมรับเทคนิคการผลิตแบบใหม่ได้เร็วขึ้นด้วย นอกจากสหกรณ์ทำหน้าที่จัดหาสินเชื่อเกษตรกรแล้ว สหกรณ์ยังมีหน้าที่รับฝากเงินจากสมาชิกอีกด้วย ซึ่งเท่ากับว่าสหกรณ์เป็นสถาบันธนาคารในท้องถิ่น ทำหน้าที่ทั้งให้กู้ยืมเงินทุนและส่งเสริมนิสัยการออมทรัพย์ของสมาชิก โดยการรับฝากเงินจากสมาชิกอีกด้วย

1.2 เป็นสถาบันส่งเสริมการผลิต สหกรณ์เป็นสถาบันส่งเสริมการผลิตที่สำคัญ เนื่องจากสมาชิกของสหกรณ์ทั้งสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคมและสหกรณ์ประมง ล้วนแต่เป็นผู้ผลิตทั้งสิ้น นั่นคือ สมาชิกของสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์นิคมทำการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ สมาชิกของสหกรณ์ประมงทำการจับสัตว์น้ำ แล้วรวบรวมผลิตผลมาจำหน่ายแก่ผู้บริโภคทั้งในเมืองและชนบท ส่วนในด้านการเพิ่มผลผลิต สหกรณ์มีส่วนอย่างมากในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิก เพราะสหกรณ์มีบริการด้านส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การให้ความรู้แก่สมาชิกในด้านเทคนิคการผลิตแบบใหม่ พร้อมทั้งจัดหาปัจจัยการผลิตที่ดี เหมาะสมและมีคุณภาพมาจำหน่ายแก่สมาชิกอีกด้วย เช่น พันธุ์พืช ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เป็นต้น เมื่อสมาชิกสหกรณ์ซึ่งเป็น

กลุ่มชาวชนบทกลุ่มหนึ่งสามารถเพิ่มผลผลิตของตนเองได้ ก็จะมีผลทำให้ผลผลิตโดยส่วนรวมของชุมชนชนบทนั้นสูงขึ้นด้วย

1.3 เป็นสถาบันการตลาด วัตถุประสงค์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของการรวมตัวกันของเกษตรกร คือ การเพิ่มอำนาจต่อรองของเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจ โดยการรวบรวมสินค้าหรือผลผลิตของสมาชิกออกจำหน่ายให้ได้ราคาดี เพราะเกษตรกรทั่วไปมักประสบปัญหาการจำหน่ายสินค้าหรือผลผลิตของตนอยู่เสมอ เนื่องจากพ่อค้าคนกลางกดราคา ทำให้จำหน่ายผลผลิตผลการเกษตรได้ราคาต่ำ ซึ่งวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด คือ การให้สหกรณ์ทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตของสมาชิกมาจำหน่าย เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง ทำให้สมาชิกได้รับรายได้สูงกว่าการขายเอง

1.4 เป็นสถาบันบริการ สหกรณ์ทำหน้าที่จัดหาสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ ที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิกในราคาที่เป็นธรรม เช่น ข้าวสาร น้ำปลา สบู่ ผงซักฟอก เป็นต้น นอกจากนี้ สหกรณ์ยังมีบริการฌาปนกิจสงเคราะห์ บริการไถนา สูบน้ำ และบริการอื่นๆ แก่สมาชิกในราคาที่เป็นธรรมอีกด้วย ซึ่งทำให้สมาชิกสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ เท่ากับเป็นการเพิ่มรายได้จากการผลิตนั่นเอง

2. ด้านสังคม

2.1 สร้างความเป็นธรรมในสังคม สหกรณ์ช่วยกระจายรายได้ในสังคม ลดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างความมั่งคั่งกับความยากจน โดยมีบทบาทดังนี้

- ช่วยขจัดความเสียเปรียบทางเศรษฐกิจของเกษตรกรขนาดเล็ก โดยการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ทำให้เกิดอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจ
- ช่วยเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรแผนใหม่ ให้บริการส่งเสริมการเกษตรและแนะนำการใช้ปัจจัยการผลิตที่ดี ทำให้สมาชิกได้ผลผลิตที่สูงขึ้น และมีรายได้สูงขึ้นด้วย
- เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินถือครองขนาดเล็กเกินไป ก็สมควรเป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมได้ ซึ่งจะได้รับการจัดสรรที่ดินให้เพียงพอสำหรับประกอบอาชีพ

2.2 ส่งเสริมการศึกษา สหกรณ์ถือว่าการให้การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนางานสหกรณ์ เพราะสหกรณ์ถือหลักการรวมคน ดังนั้นการที่จะพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้าได้ จำเป็นต้องพัฒนาคนเสียก่อน สหกรณ์เป็นแหล่งให้การศึกษาทั้งในด้านการส่งเสริมการเกษตร การฝึกอบรมด้านวิชาการสหกรณ์เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ การฝึกอบรมกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้และข่าวสารในเรื่องต่างๆ

2.3 ส่งเสริมความสามัคคี การรวมตัวกันของเกษตรกรจัดตั้งเป็นสหกรณ์ขึ้น โดยมีหลักการช่วยเหลือตัวเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์มีความสามัคคี รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เมื่อมีปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ เพื่อนสมาชิกจะร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนนั้นๆ

3. ด้านการปกครอง

3.1 สร้างผู้นำในท้องถิ่น สหกรณ์เป็นองค์กรที่บริหารงานโดยคณะกรรมการดำเนินการซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมของสมาชิก ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการสร้างผู้นำในท้องถิ่นนั้นขึ้น ในขั้นตอนการเลือกตั้งนั้นถือเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและสมาชิกยอมรับว่าเป็นผู้มีความสามารถที่จะบริหารงานสหกรณ์แทนตนได้ และเมื่อรับหน้าที่เป็นคณะกรรมการดำเนินการแล้ว จะต้องรับผิดชอบงานด้านต่างๆ เช่น มีการประชุมเป็นประจำทุกเดือน เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาค้างๆ ซึ่งถือเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพให้มีลักษณะการเป็นผู้นำอีกด้วย

3.2 ประสานงานระหว่างประชาชนและรัฐบาล สหกรณ์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนประสานงานระหว่างประชาชนและรัฐบาลในการรับบริการต่างๆจากรัฐบาล และการชี้แจงข้อเท็จจริงถึงปัญหาของประชาชนให้รัฐบาลทราบ ดังนั้นถือได้ว่าสหกรณ์เป็นองค์กรที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลและประชาชน

3.3 เป็นแบบฉบับการปกครองระบบประชาธิปไตย สหกรณ์เป็นองค์กรที่มีการบริหารและดำเนินการเองโดยสมาชิก เท่ากับว่าเป็นองค์กรที่ปกครองตนเองโดยอิสระ และมีการบริหารงานตามหลักประชาธิปไตย สหกรณ์จึงมีส่วนช่วยในการศึกษาและถ่ายทอดวิธีการปกครองประเทศตามหลักประชาธิปไตยแก่สมาชิกด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์กับการพัฒนาชนบทดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาของเกษตรกรในชนบทมีมากมาย เช่น การขาดแคลนเงินทุน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูง ขาดที่ดินทำกิน ต้นทุนการผลิตสูง การใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ขาดประสิทธิภาพ ขาดหลักประกันในด้านการผลิต ในเรื่องการตลาด และปัญหาสังคม แนวทางการแก้ปัญหาของเกษตรกรไทย คือ การรวมตัวกันในรูปแบบของสหกรณ์ ดังนั้น สหกรณ์จึงมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรเพื่อให้ความอยู่ดี กินดี และมีสันติสุข

2. แนวความคิดด้านสินเชื่อการเกษตร และระเบียบการให้สินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร จะนะ จำกัด

แนวความคิดด้านสินเชื่อการเกษตร

ความหมายของสินเชื่อ

ประเสริฐ โสมจันทร์ (อ้างใน อภิชาติ ตะกรุดทอง,2545:13) ให้แนวคิดเกี่ยวกับเครดิตหรือสินเชื่อที่มีความหมายเช่นเดียวกับการกู้ยืมซึ่งทางการเงินมักใช้สองคำนี้พร้อมๆกันเสมอแล้วแต่ใครจะชอบใช้มากกว่ากัน แต่คำว่าเครดิตดูจะเป็นเชิงวิชาการที่สั้นและง่ายในการใช้มากกว่า

สุณี ศักกรนันท์ (อ้างใน อภิชาติ ตะกรุดทอง,2545:13) กล่าวถึงสินเชื่อและความหมายของสินเชื่อ ว่า สินเชื่อ มาจากคำว่า เครดิต (credit) มาจากภาษาละติน รากศัพท์เดิม คือ credere แปลว่า ความไว้วางใจ (to trust) ดังนั้นสินเชื่อจึงหมายถึง ความสามารถในการกู้ยืมเงินหรือความสามารถในการซื้อสินค้าเป็นเงิน โดยมีคำมั่นสัญญาว่าจะชำระคืนในอนาคต

คารณี พุทธิวิบูลย์(อ้างใน มงคล การดี,2541:9) ให้ความหมายของสินเชื่อ(credit) ดังนี้สินเชื่อมีที่มาจากคำภาษาลาติน แปลว่า to trust หรือ to believe และนักวิชาการบางท่านกล่าวว่า มาจากคำภาษาลาติน credo แปลว่า ความเชื่อถือไว้วางใจ กับคำภาษาลาติน do แปลว่าทำให้เกิดหรือมอบ จะเห็นได้ว่าที่มาของคำว่า สินเชื่อ นั้นมาจากรากฐานเดียวกัน คือ ความเชื่อถือและไว้วางใจจากที่มาดังกล่าว สินเชื่อ จึงหมายถึง ความเชื่อถือและไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย โดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไข และเงื่อนไขเวลาการชำระคืนในอนาคต

กลุ่มส่งเสริมพัฒนาธุรกิจด้านสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อและบริการ สำนักพัฒนาธุรกิจ (2549:5) ให้ความหมายของสินเชื่อ(credit)ว่า ในทางเศรษฐศาสตร์ หมายความว่า ความเชื่อถือซึ่งทำให้บุคคลฝ่ายหนึ่งยอมมอบของหรือบริการหรือเงินจำนวนหนึ่งให้เพื่อประโยชน์ของบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งช่วงเวลาหนึ่ง

ความหมายของสินเชื่อการเกษตร

สุณี ศักกรนันท์(อ้างถึงใน ยุคล ชนะวัฒน์ปัญญา,2544 :16) กล่าวถึงความหมายการดำเนินงานด้านสินเชื่อการเกษตรของธนาคารแห่งประเทศไทย สินเชื่อการเกษตร หมายถึงการให้กู้ยืมและให้เครดิตแก่เกษตรกรผู้ประกอบการกิจกรรม การประมง และการเลี้ยงสัตว์ โดยกำหนดผู้ที่จะได้รับสินเชื่อ คือเกษตรกร ทั้งที่เป็นเอกชน และนิติบุคคล กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ที่มีสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกร ตลอดจนการให้สินเชื่อการเกษตรมีความหมายรวมไปถึงธุรกิจการเกษตรด้วย ส่วนการให้กู้ยืมและให้เครดิตแก่อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร (Agro industries) นั้น ไม่ถือว่าเป็นสินเชื่อการเกษตร สำหรับสินเชื่อโดยทั่วไปหมายถึงการที่บุคคลฝ่าย

หนึ่งผู้เป็นเจ้าของเงินทุนเรียกว่าผู้ให้กู้ ให้เงินกู้ยืมแก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้กู้มีหลักประกันการชำระคืน เงินกู้ยืมไปนั้นเรียกว่า เงินกู้ค่าธรรมเนียมในการใช้เงินกู้นั้นเรียกว่า ดอกเบี้ย

คำว่า สินเชื่อหรือเครดิต (Credit) มีผู้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นการใช้เงินทุนล่วงหน้า โดยคาดว่าจะมีเงินทุนสะสมเพิ่มขึ้นจากรายได้ในอนาคต เมื่อเกษตรกรกู้ยืมมาเพื่อใช้ในการผลิตภายในฟาร์ม เกษตรกรจึงเป็นผู้ที่ใช้เงินทุนจากการออมของบุคคลอื่น โดยมีข้อตกลงที่จะจ่ายดอกเบี้ยให้แก่เจ้าของเงินกู้ รวมทั้งมีข้อตกลงในวัตถุประสงค์ที่จะใช้เงินกู้และระยะเวลาการชำระคืนด้วย

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตกลงกับธนาคารพาณิชย์กำหนดความหมายของสินเชื่อการเกษตรขึ้นดังนี้

สินเชื่อการเกษตร หมายถึง การให้กู้ยืมและให้เครดิตแก่เกษตรกรผู้ประกอบการกิจกรรม การประมง และการเลี้ยงสัตว์โดยกำหนดให้ผู้ที่จะได้รับสินเชื่อ คือ เกษตรกรทั้งที่เป็นเอกชนและนิติบุคคล กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ที่มีสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกร

จากความหมายดังกล่าว ต่อมาได้มีการขยายความเพิ่มเติมว่า สินเชื่อการเกษตรมีความหมายรวมถึงธุรกิจการเกษตรด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานด้านสินเชื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์มีลักษณะครบวงจร

สินเชื่อเพื่อการเกษตรมีความมุ่งหมายทั้งเพื่อธุรกิจและเพื่อ โภคกรรมซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. สินเชื่อเพื่อธุรกิจการเกษตร (Farm Business Credit) หมายถึง การกู้ยืมเพื่อการลงทุนในทรัพย์สินการเกษตรหรือใช้จ่ายในการผลิตและการขายผลิตผลการเกษตร โดยตรง เช่น ซื้อที่ดินเพื่อทำการเกษตร ค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น

2. สินเชื่อเพื่อโภคกรรมทางการเกษตร (Farm Consumption Credit) หมายถึง การกู้ยืมของเกษตรกรเพื่อใช้ในการอุปโภคและบริโภค หรือบริการต่างๆ ทางการเกษตร เช่น ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

สินเชื่อเพื่อการเกษตรแตกต่างจากสินเชื่อเพื่อการลงทุนในอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม แม้จะเป็นการให้กู้ยืมเงิน (Cash Credit) เหมือนกันก็ตาม เนื่องจากในอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมโดยทั่วไป มีการจัดการที่ก้าวหน้า มีหน่วยงานขนาดใหญ่ ซึ่งสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง และไม่มีปัญหาเกี่ยวกับฤดูกาล เงินทุนที่ใช้สามารถหมุนเวียนกลับคืนมาในระยะเวลาสั้นเพื่อใช้ต่อไปได้ นอกจากนี้การผลิตพืชผักอาจถูกปรับให้เหมาะสมแก่ความต้องการของตลาดได้อย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันระหว่างผู้ผลิตน้อยอำนาจการต่อรองในตลาดสูง ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ทำให้ผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมได้กำไรสูงกว่าผู้ลงทุนในทางเกษตรกรรม แต่เกษตรกร โดยทั่วไปนั้นประกอบด้วยหน่วยงานขนาดเล็ก การผลิตต้องใช้เวลาและขึ้นอยู่กับ

ฤดูกาลหรือดินฟ้าอากาศ ทั้งไม่อาจเพิ่มหรือลดการผลิตได้อย่างรวดเร็ว งานเกษตรกร โดยทั่วไปจึงได้กำไรน้อยและมีความเสี่ยงทั้งในเรื่องผลิตผลที่เสียหาย ราคาตกต่ำ และความไม่แน่นอนอื่น ๆ มากกว่างานอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม

การให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรที่จะให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพนั้น เกษตรกรต้องมีความสามารถในการจัดการฟาร์มและการจัดการเงินดีพอสมควร หากเกษตรกรไม่มีความรู้หรือไม่มีความสามารถที่จะดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนได้แล้ว การให้สินเชื่อจะเกิดความเสียหายทั้งแก่เกษตรกรผู้กู้และสถาบันหรือเอกชนผู้ให้กู้ได้

กลุ่มพัฒนาสินเชื่อการเกษตร (อ้างถึงใน อภิชาติ ตะกรุดทอง, 2545:13) ให้ความหมายของสินเชื่อการเกษตรว่า หมายถึง การให้กู้ยืมและการให้เครดิตแก่เกษตรกรผู้ประกอบการอาชีพกสิกรรม ประมง และการเลี้ยงสัตว์ โดยให้ผู้ที่จะได้รับสินเชื่อคือเกษตรกรทั้งที่เป็นเอกชนและนิติบุคคล กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ที่มีสมาชิกทั้งหมดเป็นสหกรณ์

จิรเกียรติ อภิภูณ โยภาส (อ้างใน อภิชาติ ตะกรุดทอง, 2545:13) ให้ความหมายของสินเชื่อการเกษตรว่า หมายถึง อำนาจที่กสิกรรมมีอยู่ในอันที่จะได้มาซึ่งสิ่งของและเงินทุน(จากการกู้ยืม) ไปใช้ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยการได้มาซึ่งสิ่งของและเงินทุนดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยค้ำประกันสัญญาว่าจะชำระคืนทันทีที่ต้องการหรือในอนาคตที่แน่นอนจากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า สินเชื่อการเกษตรเป็นการให้สินเชื่อแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตรซึ่งมาจากแหล่งสถาบันการเงินของรัฐและแหล่งการเงินที่มีใช้ของรัฐบาล ซึ่งลักษณะสินเชื่อการเกษตรจะเป็นได้ทั้งตัวเงินและปัจจัยการผลิตในรูปต่างๆ เช่น ปุ๋ย ยาป้องกันและยาปราบศัตรูพืช ฯลฯ และสินเชื่อการเกษตรจะให้กู้เพื่อมุ่งในแง่ของการผลิตเป็นส่วนใหญ่จะให้เพื่อการบริโภคอยู่บ้างเล็กน้อย

กลุ่มส่งเสริมพัฒนาธุรกิจด้านสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ และบริการ สำนักพัฒนาธุรกิจ (2549:5) ได้ให้ความหมาย สินเชื่อเพื่อการเกษตรว่า หมายถึง การกู้ยืมของเกษตรกรเพื่อช่วยให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเกษตรกรรม หรือเพื่อช่วยในการผลิตและการขายผลิตผลเกษตรกรรม การให้สินเชื่อนั้นอาจให้เป็นเงินสด หรือให้เป็นสิ่งของ เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย หรือวัสดุการเกษตรอื่น ๆ เป็นต้น

ปัญหาโดยทั่วไปที่สถาบันการเงินประสบตามมาจาก การให้เงินกู้ คือ ผู้กู้ไม่ส่งชำระคืนตามกำหนด ทั้งนี้ สาเหตุตามที่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (อ้างถึงใน สุเนตร พลโฮม, 2541:17-19) สรุปไว้ดังนี้

1. บังคับจากตัวลูกค้าผู้กู้ ได้แก่
 - 1) ตาย

2) วิกลจริต ทูพพลภาพ หรือป่วยเรื้อรังจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ

การเกษตร

3) เลิกประกอบอาชีพการเกษตร

4) ย้ายจากภูมิลำเนาหรือย้ายถิ่นที่อยู่

5) บวชแล้วไม่สึก

6) ต้องโทษจำคุก

7) หนีสินภายนอกมาก

8) ถูกศาลสั่งยึดทรัพย์ขายทอดตลาด หรือมีคำสั่งพิทักษ์เค็ดขาด หรือศาล

พิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย

9) โอนทรัพย์สินให้ผู้อื่น เช่น ที่ดิน บ้านเรือนที่อยู่อาศัย เครื่องจักรกล และเครื่องมือ

การเกษตร เป็นต้น

10) ให้ผู้อื่นยืมเงิน

11) ไม่ได้ใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์

12) มีพฤติกรรมไม่ดี ชอบเล่นการพนัน ดินยาเสพติด เป็นต้น

13) มีเจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ โดยไม่มีเหตุผลอันควร เช่น เห็นลูกค้านั้น

ไม่ชำระหนี้ก็ไม่ชำระหนี้บ้าง เป็นต้น

14) มีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินขึ้นในคราวเรือน เช่น ต้องใช้เงินในการรักษาพยาบาล

15) ไม่พอใจพนักงาน

2. บังคับภายนอก ได้แก่

1) หลังรับเงินกู้แล้วไม่สามารถดำเนินการผลิตได้ เนื่องจาก

ก. ถูกทางราชการเวนคืนที่ดิน

ข. เจ้าของที่ดินไม่ให้เช่าที่ดิน

2) ผลผลิตได้รับความเสียหาย เนื่องจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ คือ

ก. ฝนแล้ง

ข. น้ำท่วม

ค. ลมพายุหรือवादภัย

ง. ศัตรูพืชระบาด

จ. เกิดโรคระบาด

ฉ. ถูกไฟไหม้

ช. ถูกโจรปล้นหรือถูกลักขโมย

๗. ถูกกลั่นแกล้งทำลานผลผลิต
- 3) ขยายผลผลิตไม่ได้ หรือขายได้น้อย เนื่องจาก
- ก. ไม่สามารถขนไปขายได้
- ข. ไม่มีผู้รับซื้อ
- ค. ราคาตกต่ำ
- 4) ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย
- ก. ถูกไฟไหม้
- ข. ถูกโจรปล้นหรือถูกลักขโมย
3. ปัจจัยจากพนักงานธนาคาร ได้แก่
- 1) พนักงานธนาคารทุจริตโดยไม่อยู่ในความรับผิดชอบของธนาคาร
- 2) พนักงานธนาคารเบียดเบียนลูกค้าหรือกู้ยืมเงินของลูกค้า
- 3) พนักงานธนาคารประพฤติตนไม่เหมาะสม เช่น ใช้จ่ายไม่สุภาพ
- 4) ลูกค้าไม่ได้รับความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้

จากแนวคิดของสินเชื่อและสินเชื่อการเกษตรที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายสินเชื่อได้ว่าหมายถึงความสามารถในการกู้ยืมเงิน โดยมีกำหนดชำระคืนในอนาคตที่แน่นอนตามสัญญากู้เงิน และสินเชื่อการเกษตร หมายถึง ความสามารถในการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปลงทุนสำหรับการประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยมีกำหนดชำระคืนในอนาคตที่แน่นอนตามสัญญากู้เงิน ทั้งนี้ ปัญหาโดยทั่วไปที่สถาบันการเงินประสบตามมาจากการให้เงินกู้ คือ ผู้กู้ไม่ส่งชำระคืนตามกำหนด ทั้งนี้ โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยเกี่ยวกับตัวลูกค้าหรือผู้กู้ ปัจจัยภายนอก และพนักงานธนาคาร

ระเบียบการให้สินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

สหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด จัดทะเบียนสหกรณ์ ประเภท สหกรณ์การเกษตร ได้รับการจดทะเบียนประเภท สหกรณ์การเกษตร เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2516 ที่ตั้งสำนักงาน เลขที่ 124/2 ถนนดำรงพัฒนา ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ในรอบปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551 มีสมาชิกทั้งหมด 3,149 คน คณะกรรมการดำเนินการ 15 คน ฝ่ายจัดการ 20 คน ผู้ตรวจสอบกิจการ 1 คน ทุนเรือนหุ้น 82,217,820.- บาท ทุนสำรอง 11,146,269.11 บาท เจ้าหนี้ทั้งสิ้น 116,997.58 บาท ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 362,119,062.37 บาท ดำเนินธุรกิจเพียง 3 ธุรกิจ คือ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจการให้บริการ(จุดบริการสะดวกจ่าย) ปริมาณธุรกิจ

ตารางที่ 2.1 การดำเนินงานด้านสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรระจนะ จำกัด

รายการ	เงื่อนไข
1. ลักษณะผู้กู้	สมาชิกเท่านั้น
2. วัตถุประสงค์การให้เงินกู้	ระยะสั้น,ระยะปานกลาง ระยะยาว
3. จำนวนขั้นสูงของเงินกู้	ไม่เกิน 60 % ของราคาประเมินผลผลิต ส่วนเพื่อขาย และรวมแล้ว ไม่เกิน 2,000,000 บาท
4. หลักประกัน	อสังหาริมทรัพย์ที่ ปลอดภาระจำนอง, บุคคลค้ำประกัน 2 คน, บุคคลไม่น้อยกว่า 5 คน ค้ำประกันแบบลูกหนี้ ร่วม
5. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้แก่สมาชิก	อัตราร้อยละ 9 ต่อปี
6. ค่าปรับกรณีผิดสัญญา	อัตราร้อยละ 3 ต่อปี

ที่มา : ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ พ.ศ. 2549

การดำเนินงานด้านสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรระจนะ จำกัด ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ พ.ศ. 2549 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การให้เงินกู้ สหกรณ์ให้เงินกู้ได้เฉพาะแก่สมาชิกเท่านั้น
2. วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน สมาชิกอาจกู้เงินจากสหกรณ์ได้แต่โดยเฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

2.1 เงินกู้ระยะสั้น ได้แก่ เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานในการเกษตรตามแผนงานผลิตสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ เช่น

2.1.1 ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชและโรคพืช อาหารสัตว์ วัสดุการเกษตรอย่างอื่น ค่าเครื่องมือ ค่าซ่อมแซม ค่าซื้อปุ๋ยสัตว์ หรือสัตว์ปีกหรือสัตว์น้ำเพื่อเลี้ยงขาย และค่าจ้างเกี่ยวกับการเกษตร

ผู้ผลิตขึ้น

2.1.2 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขาย แปรรูป และขายผลิตผลการเกษตรซึ่ง

2.1.3 ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตรเฉพาะที่ต้องชำระด้วยเงินสด

2.1.4 ค่าภาษีอากรเกี่ยวกับการเกษตร

2.1.5 ค่าบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตร

2.1.6 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามที่จำเป็น

2.1.7 ซื่อสัตย์ใช้งานสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ ซึ่งสมาชิกผู้กู้ประสงค์จะขายสัตว์นั้น ส่งชำระหนี้ภายในระยะเวลาไม่เกินระยะเวลาที่ขายผลิตผลด้วยเงินกู้นั้น ได้จำนวนมาก โดยปกติต้องไม่เกินสิบสองเดือน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษให้กำหนดได้ไม่เกินสิบแปดเดือน ทั้งนี้ นับแต่วันทำหนังสือหรือหลักฐานการกู้

2.2 เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่ เงินกู้เพื่อการลงทุนตามแผนการใช้เงินในสินทรัพย์การเกษตร ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ เช่น

2.2.1 บุกเบิกหรือปรับปรุงที่ดิน หรือซื้อที่ดินการเกษตร

2.2.2 สร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ คันคูน้ำ ปะตูกักน้ำ และงานปรับปรุง

ที่ดินอื่น ๆ

2.2.3 ทำสวน

2.2.4 วางรูปประกอบการเกษตรขึ้นใหม่เพื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.2.5 ซื่อสัตย์ใช้งาน ซื่อหรือสร้างหรือปรับปรุงเครื่องมือขนาดใหญ่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องจักรกล อุปกรณ์การขนส่ง และอุปกรณ์อื่นๆ เกี่ยวกับการเกษตร

2.2.6 ซื่อหรือสร้างหรือปรับปรุงบ้าน โรงเรือน และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ

เกี่ยวกับการเกษตร

2.2.7 ลงทุนในการเลี้ยงปศุสัตว์ สัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำ และลงทุนในกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตร

2.2.8 ชำระหนี้สินเดิมเกี่ยวกับการเกษตร

2.3 เงินกู้ระยะยาว

ได้แก่ เงินกู้เพื่อการลงทุนตามแผนการใช้เงินในสินทรัพย์การเกษตร ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ เช่น

2.3.1 บุกเบิกหรือปรับปรุงที่ดิน หรือซื้อที่ดินการเกษตร

2.3.2 สร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ คันคูน้ำ ปะตูกักน้ำ และงานปรับปรุง

ที่ดินอื่น ๆ

2.3.3 ทำสวน

2.3.4 วางรูปประกอบการเกษตรขึ้นใหม่เพื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.3.5 ซื้อม้าใช้งาน ซื้อมือหรือสร้างหรือปรับปรุงเครื่องมือขนาดใหญ่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องจักรกล อุปกรณ์การขนส่ง และอุปกรณ์อื่นๆ เกี่ยวกับการเกษตร

2.3.6 ซื้อมือหรือสร้างหรือปรับปรุงบ้าน โรงเรือน และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ เกี่ยวกับการเกษตร

2.3.7 ลงทุนในการเลี้ยงปศุสัตว์ สัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำ และลงทุนในกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตร

2.3.8 ชำระหนี้สินเดิมเกี่ยวกับการเกษตร

สมาชิกผู้กู้ต้องใช้เงินกู้ให้ตรงวัตถุประสงค์ที่ได้สัญญาไว้

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการ ประธานกลุ่ม ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องเงินกู้เป็นระแวงขันให้สมาชิกผู้กู้ส่งเงินชำระหนี้รายปีต่อสหกรณ์ให้ครบจำนวนตามสัญญา

3. จำนวนขั้นสูงของเงินกู้ จำนวนเงินกู้ระยะสั้นแต่ละรายที่ให้แก่สมาชิกคนหนึ่งๆ นั้น สุดแต่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงความต้องการเงินกู้ตามแผนงานผลิตและการชำระหนี้เงินกู้อย่างก่อนๆ ของผู้กู้ แต่ต้องไม่เกินร้อยละหกสิบแห่งราคาประเมินของผลิตผลเฉพาะส่วนเพื่อขายซึ่งผลิตด้วยเงินกู้นั้น ในกรณีที่ผู้กู้เงินกู้ระยะสั้นรายก่อนค้างชำระอยู่โดยได้รับผ่อนเวลาชำระหนี้ จำนวนเงินกู้อย่างใหม่ เมื่อบวกด้วยส่วนที่ค้างชำระของเงินกู้อย่างก่อน ต้องไม่เกินอัตราร้อยละหกสิบดังกล่าว ในกรณีประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติร้ายแรงต้องไม่เกินอัตราร้อยละแปดสิบแห่งราคาประเมินของผลิตผลเฉพาะส่วนเพื่อขาย

การประเมินราคาผลิตผลดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้คำนวณตามที่คณะกรรมการดำเนินการได้คะเนราคาต่อหน่วยไว้ล่วงหน้า

จำนวนเงินกู้ระยะปานกลาง และระยะยาวแต่ละรายที่ให้แก่สมาชิกคนหนึ่งๆ นั้น สุดแต่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาที่กำหนดตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงความต้องการเงินกู้ตามแผนงานผลิตรายได้ ความสามารถชำระหนี้และการชำระหนี้เงินกู้อย่างก่อนๆ ของสมาชิกนั้น

อย่างไรก็ตาม จำนวนขั้นสูงของเงินกู้ระยะสั้น เงินกู้ระยะปานกลาง และระยะยาวรวมทุกรายของสมาชิกคนหนึ่งในเวลาใดเวลาหนึ่งจะเกิน 2,000,000 บาท (สองล้านบาทถ้วน) ไม่ได้

4. ระยะเวลาแห่งเงินกู้ เงินกู้ระยะสั้นนั้นให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณา

กำหนดให้สมาชิก ผู้กู้ชำระคืนเงินและดอกเบี้ยให้เสร็จภายในเวลาที่ขายผลิตผลด้วยเงินกู้นั้นได้

จำนวนมาก โดยปกติต้องไม่เกินสิบสองเดือน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษให้กำหนดได้ไม่เกินสิบแปดเดือน ทั้งนี้ นับแต่วันทำหนังสือกู้หรือหลักฐานการกู้

เงินกู้ระยะปานกลางนั้น ให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณากำหนดให้สมาชิกผู้ชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นงวดๆ โดยคำนึงถึงอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่ใช้เงินกู้ จำนวนเงินกู้ รายได้และความสามารถชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ โดยปกติให้ชำระคืนเสร็จภายในสามปี เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษ อาจให้เวลาไม่เกินห้าปี ทั้งนี้ นับแต่วันทำหนังสือกู้หรือหลักฐานการกู้

เงินกู้ระยะยาวนั้น ให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณากำหนดให้สมาชิกผู้ชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นงวดๆ โดยคำนึงถึงอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่ใช้เงินกู้ จำนวนเงินกู้ รายได้และความสามารถชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ โดยปกติให้ชำระคืนเสร็จภายในห้าปี เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษ อาจให้เวลาไม่เกินสิบปี ทั้งนี้ นับแต่วันทำหนังสือกู้หรือหลักฐานการกู้

อนึ่ง การชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้ก่อนถึงกำหนดนั้น ไม่ว่าจะชำระเต็มจำนวนหรือบางส่วนก็ตาม สมาชิกผู้กู้ย่อมกระทำได้เสมอ และสหกรณ์ย่อมไม่คิดดอกเบี้ยสำหรับจำนวนต้นเงินที่ได้รับคืนนั้นต่อไปอีก

5. หลักประกันเงินกู้ การกู้เงินตามระเบียบนี้ให้มีหลักประกันตามที่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณากำหนด แต่อย่างน้อยต้องมีหลักประกันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) มีอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้อื่นจำนองเป็นหลักประกัน โดยคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเป็นที่น่าพอใจว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นมีราคาตลาดตามที่สหกรณ์ประเมินไม่น้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินกู้ส่วนที่ไม่มีหลักประกันตาม (2) หรือ (3) หรือ (4)

การจำนองนั้น ให้ระบุจำนวนเงินขั้นสูงเต็มราคาประเมินของอสังหาริมทรัพย์ หรือในกรณีที่ราคาประเมินของอสังหาริมทรัพย์เกินแปดแสนบาท จะระบุจำนวนเงินขั้นสูงไว้เพียงแปดแสนบาทก็ได้ การจำนองดังกล่าวใช้เป็นประกันการชำระหนี้สินทั้งหลายของสมาชิกซึ่งมีอยู่หรือจะพึงมีในเวลาหนึ่งเวลาใดต่อสหกรณ์

เมื่อสมาชิกชำระหนี้สินทุกรายของคนต่อสหกรณ์แล้ว และไม่ประสงค์กู้เงินโดยจำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นประกันต่อไปอีก ผู้จำนองจะถอนจำนองในส่วนที่ประกันหนี้ของสมาชิกนั้นได้ เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเห็นว่าเป็นการถูกต้องตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว สหกรณ์จึงอนุญาตให้ถอนจำนองได้

2) สำหรับเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก ซึ่งจะทำให้สมาชิกผู้กู้แต่ละคนเป็นหนี้เงินกู้เช่นนั้นต่อสหกรณ์โดยจำนวนต้นเงินไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดซึ่งต้องไม่สูงกว่า 200,000 บาท ถ้าสมาชิกผู้ขอกู้ไม่ประสงค์จะใช้หลักประกันตาม (1) หรือ (3) หรือ (4) ให้สมาชิกในกลุ่มเดียวกันทุกคนไม่น้อยกว่า 5 คน ซึ่งเงินกู้ดังกล่าวในฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ ทำหนังสือรับรองต่อสหกรณ์ตามแบบที่กำหนดไว้ ผู้กู้พันตนร่วมกันว่าในเมื่อผู้กู้คนใดในบรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกันนั้นไม่ชำระหนี้เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักประจำฤดูกาลผลิตนั้นให้เสร็จตามกำหนด บรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกันมีความรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมเพื่อชำระหนี้ดังกล่าวต่อสหกรณ์จนเสร็จสิ้น สหกรณ์จะเรียกชำระหนี้จากผู้กู้คนใดในบรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกันนั้นโดยสิ้นเชิงหรือบางส่วนตามแต่จะเลือกได้ บรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกันยังคงผูกพันอยู่จนกว่าหนี้เงินกู้ดังกล่าวจะชำระเสร็จสิ้น

ในกรณีสมาชิกกู้เงินจากเงินทุนปกติของสหกรณ์ และจากกองทุนพิเศษส่งเสริมการเกษตรด้วย ให้ขยายจำกัดไม่สูงกว่า 50,000 บาท ตามวรรคก่อนเป็นไม่สูงกว่า 200,000 บาท

3) สำหรับการกู้เงินทุกประเภท ซึ่งทำให้ผู้กู้เป็นหนี้เงินกู้เช่นนั้นต่อสหกรณ์โดยจำนวนต้นเงินรวมทั้งสิ้นไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด ซึ่งต้องไม่สูงกว่า 200,000 บาท ถ้าผู้กู้ไม่มีหลักประกันตาม (1) หรือ (2) หรือ (4) ผู้กู้ต้องจัดให้มีสมาชิกซึ่งคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเห็นสมควรแล้วเป็นผู้ค้ำประกันอย่างน้อยสองคน ในจำนวนผู้ค้ำประกันสำหรับเงินกู้แต่ละรายนั้นอย่างน้อยคนหนึ่งต้องมีอสังหาริมทรัพย์ของตนเองตามสมควร

ในกรณีสมาชิกกู้เงินจากเงินทุนปกติของสหกรณ์ และจากกองทุนพิเศษส่งเสริมการเกษตรด้วย ให้ขยายจำกัดไม่สูงกว่า 50,000 บาท ตามวรรคก่อนเป็นไม่สูงกว่า 20,000 บาท

4) ภายใต้ระเบียบข้อ 5 สำหรับเงินกู้ระยะสั้นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตตามชนิดของผลิตผล ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการกำหนดให้สหกรณ์รวบรวมจัดการขายซึ่งทำให้สมาชิกผู้กู้เป็นหนี้เงินกู้เพื่อการนั้นต่อสหกรณ์ โดยจำนวนต้นเงินต้องไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดและสมาชิกผู้กู้มีสัญญาส่งผลิตผลนั้นต่อสหกรณ์ ถ้าผู้กู้ไม่มีหลักประกันตาม (1) หรือ (2) หรือ (3) ผู้กู้ต้องจัดให้มีสมาชิกอย่างน้อยสองคน ซึ่งมีสัญญาส่งผลิตผลชนิดเดียวกันกับผู้กู้มูลค่ารวมกันอย่างน้อยต้องเท่ากับของผู้กู้ และคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเห็นสมควรแล้วเป็นผู้ค้ำประกัน

สมาชิกผู้ค้ำประกันต้องทำหนังสือค้ำประกันหรือหลักฐานการค้ำประกันให้ไว้ต่อสหกรณ์ตามแบบที่กำหนด สมาชิกคนหนึ่งจะเป็นผู้ค้ำประกันหนี้เงินกู้สำหรับผู้กู้มากกว่าสองคนในเวลาเดียวกันไม่ได้

เมื่อผู้ค้าประกันตายหรือลาออกจากสหกรณ์โดยเหตุอื่นหรือมีเหตุซึ่งคณะกรรมการดำเนินการไม่ไว้วางใจ คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจให้ผู้จัดสมาชิกอื่น ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการสอบสวนพิจารณาเห็นสมควรเข้าเป็นผู้ค้าประกันแทนคนเดิมให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด

การที่สมาชิกผู้ค้าประกันออกจากสหกรณ์ไม่ว่าเพราะเหตุใดๆ ไม่เป็นเหตุให้ผู้นั้นหลุดพ้นจากการค้าประกันจนกว่าผู้ผู้ได้จัดสมาชิกอื่นซึ่งคณะกรรมการดำเนินการสอบสวนพิจารณาเห็นสมควรเข้าเป็นผู้ค้าประกันแทน

6. วิธีให้เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก

6.1 คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจกำหนดว่า การกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานเกษตรที่มีลักษณะการผลิตอย่างเดียวกันและโดยปกติเริ่มลงมือในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกันสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่งในบรรดาสมาชิกและเกษตรกรทั่วไปเป็นเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก

6.2 เมื่อใกล้จะถึงหรือในระหว่างฤดูกาลผลิต สมาชิกผู้ประสงค์ขอเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักต้องเสนอแผนงานผลิตและคำขอกู้ตามแบบที่กำหนดไว้ถึงคณะกรรมการดำเนินการ โดยผ่านประธานกลุ่มซึ่งตนสังกัด

6.3 ให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มนัดเรียกประชุมกลุ่ม เพื่อพิจารณาแผนงานผลิตและคำขอกู้แต่ละรายและกำหนดวงเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักของสมาชิก โดยในทางปฏิบัติต้องมอบให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มหรือกรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์หรือพนักงาน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสอบสวนข้อมูลและรายละเอียดตามแผนงานผลิตและคำขอกู้ ยิงที่ประชุมกลุ่มหรือไร่นาหรือบ้านเรือนของสมาชิกผู้กู้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลและรายละเอียดที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเภทผลิตผล เนื้อที่เพาะปลูกซึ่งจะใช้เงินกู้นั้น ผลที่ได้ต่อไร่ตามปกติ ผลทั้งหมดที่คาดว่าจะได้ ส่วนที่หักเป็นค่าเช่าใช้ในครัวเรือนทำพันธุ์และใช้ในทางอื่นๆ ผลิตผลส่วนเพื่อขาย ราคาต่อหน่วยที่คาดว่าจะได้และราคาประเมินของผลิตผลส่วนเพื่อขาย ผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ส่วนที่ส่งมอบต่อสหกรณ์เพื่อชำระหนี้เงินกู้ (รวมทั้งดอกเบี้ย) (ในกรณีสหกรณ์ดำเนินธุรกิจในการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก) ตลอดจนสอบสวนจำนวนเงินทุนทั้งหมดที่ต้องการเพื่องานนั้นทั้งจำนวนเงินทุนของผู้ขอตัวเองที่จะนำมาใช้ รายการที่ต้องการเงินกู้และกำหนดการจ่ายเงินกู้แก่ผู้ขอ กู้ กำหนดชำระคืนเสร็จ และการชำระหนี้เงินกู้ รายการก่อนๆ ของผู้กู้นั้นในกรณีผู้ขอผู้เลือกใช้การจ้างอสังหาริมทรัพย์หรือการค้าประกัน ก็ให้สอบสวนรายละเอียดแห่งทรัพย์สินที่เสนอเป็นประกัน หรือสอบสวนฐานะทั่วไปของสมาชิกซึ่งเสนอเข้าค้าประกันด้วยและเมื่อที่ประชุมกลุ่มได้ตรวจสอบและรับรองรายการ

ต่างๆ แล้ว จึงเสนอแนะวงเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักของสมาชิกผู้ขอกู้แต่ละคนจากกลุ่มนั้นๆ ต่อคณะกรรมการดำเนินการ

6.4 สมาชิกผู้ขอกู้ต้องทำหนังสือกู้ตามแบบที่กำหนดไว้เสนอต่อสหกรณ์พร้อมกับแผนงานผลิต และคำขอกู้ อื่นๆ สมาชิกผู้ขอกู้ทั้งหมดในแต่ละกลุ่ม ต้องทำหนังสือรับรองต่อสหกรณ์เสนอไปพร้อมกันด้วย

6.5 เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเห็นสมควร ก็จะอนุญาตให้สมาชิกผู้ขอกู้ถือใช้หนังสือกู้ได้ โดยกำหนดวงเงินกู้และกำหนดชำระคืนเสร็จไว้ด้วย

6.6 เมื่อคณะกรรมการดำเนินการอนุญาตให้ถือใช้หนังสือกู้ได้แล้วสมาชิกผู้กู้จึงเบิกรับเงินกู้ได้ ทั้งนี้โดยสหกรณ์จะจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกผู้กู้เป็นงวดๆ ตามจำนวนและในเวลาที่ต้องการใช้จ่ายดำเนินงาน โดยรวมต้นเงินไม่เกินวงเงินที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดไว้ในการเบิกรับเงินกู้ ผู้กู้ต้องทำหลักฐานการรับเงินกู้ให้ไว้ทุกครั้ง สหกรณ์ย่อมคิดดอกเบี้ยตามจำนวนต้นเงินที่เบิกรับไปจริงเท่านั้น

อนึ่ง หากวัตถุประสงค์ในการขอกู้เงินของสมาชิกเป็นไปเพื่อจัดซื้อวัสดุการเกษตร เครื่องอุปโภคบริโภคหรือสินค้าอย่างอื่นที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจอยู่ สมาชิกผู้กู้เงินจะได้รับเงินกู้จากสหกรณ์ในรูปของสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค หรือวัสดุการเกษตรนั้นๆ แทนการรับในรูปของเงินสด

7. วิธีให้เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่นและเงินกู้ระยะปานกลาง

7.1 สมาชิกผู้ประสงค์ขอกู้เงินระยะสั้น เพื่อการอื่นนอกจากผลิตผลหลัก หรือระยะปานกลางต้องแจ้งความจำนงขอกู้ต่อสหกรณ์เพื่อลงบันทึกไว้ การขอกู้รายที่ปรากฏว่าอยู่ในเกณฑ์ซึ่งสหกรณ์ พึงพิจารณานั้น สหกรณ์จะมอบให้กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์หรือพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อแนะนำสมาชิกทำแผนงานผลิตหรือแผนการใช้เงินทุนและคำขอกู้ตามแบบที่สหกรณ์กำหนดไว้ให้ถูกต้องตามสมควร และให้ผู้สอบสวนทำรายการประกอบคำขอกู้ด้วย

การสอบสวนดังกล่าวรวมทั้งรายการต่างๆ ตามที่จำเป็น เช่น รายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานผลิตหรือความมุ่งหมายที่ต้องการเงินทุน จำนวนเงินทุนทั้งหมดที่ต้องการเพื่องานนั้น จำนวนเงินทุนของสมาชิกผู้ขอกู้เองที่จะนำมาใช้ รายการที่ต้องการเงินกู้และกำหนดจ่ายเงินกู้แก่ผู้ขอกู้ กำหนดชำระหนี้เงินกู้ และที่มาแห่งรายได้สำหรับชำระหนี้เงินกู้ รายละเอียดของทรัพย์สินที่จะใช้เงินกู้การชำระหนี้เงินกู้รายก่อนๆ ของผู้ขอกู้ ความสามารถและประสบการณ์ของ ผู้ขอกู้ที่จะดำเนินงานตามที่เสนอในแผนงานผลิตหรือแผนงานการใช้เงินทุนและคำขอกู้และข้อความอื่นๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพและฐานะทั่วไปของผู้ขอกู้ตลอดจนฐานะทั่วไปของสมาชิกซึ่งเสนอเข้า

ค้าประกัน หรือรายละเอียดแห่งทรัพย์สินที่เสนอเป็นประกัน ทั้งนี้ สมาชิกผู้ซื้อและผู้เสนอค้าประกัน ตลอดจนผู้เสนอจำนองทรัพย์สินเป็นประกัน ต้องให้ข้อความจริงและร่วมมือ

7.2 สมาชิกผู้ซื้อต้องทำหนังสือคู่ตามแบบที่กำหนดไว้เสนอต่อสหกรณ์พร้อมกับแผนงานผลิตหรือแผนการใช้เงินทุนและค่าของคู่ ถ้าการกู้เงินรายนั้นใช้การค้าประกันตามข้อ 7(3) ก็ให้ผู้ค้าประกัน ทำหนังสือค้าประกันตามแบบที่สหกรณ์กำหนดไว้เสนอไปพร้อมกันด้วย

8. การตรวจสอบการใช้เงินกู้

8.1 สหกรณ์อาจมอบประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มหรือกรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ หรือพนักงาน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกผู้กู้ หนึ่ง กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์หรือพนักงาน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะให้คำแนะนำแก่สมาชิกผู้กู้เพื่อใช้วิธีปฏิบัติทางการเกษตรอันได้ผลดีขึ้น ทั้งนี้ เป็นหน้าที่ของสมาชิกผู้กู้ต้องร่วมมือและปฏิบัติตาม

8.2 ในกรณีที่ปรากฏว่าสมาชิกผู้กู้ นำเงินกู้ที่เบิกไปใช้ผิดวัตถุประสงค์หรือไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อใช้วิธีปฏิบัติทางการเกษตรกรรมอันได้ผลดีขึ้นหรือภาวะแห่งการผลิตที่ใช้เงินกู้ นั้น แสดงว่าจะได้ผล ไม่ดีหรือมีเหตุอื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาเห็นว่าไม่สมควรให้เงินกู้เต็มวงเงินที่กำหนดไว้ คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจให้ลดหรือระงับการจ่ายเงินกู้งวดต่อๆ ไป สำหรับรายนั้นได้

9. ข้อผูกพันเกี่ยวกับการชำระหนี้ด้วยผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกผู้กู้

สหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจในการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการอาจพิจารณากำหนดให้สมาชิกผู้ชำระหนี้เงินกู้ด้วยผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของตนทางสหกรณ์นี้ตามระเบียบของสหกรณ์ ในปริมาณที่คุ้มกับเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้ (รวมทั้งดอกเบี้ย) อันพึงชำระตามสัญญาไว้ โดยสหกรณ์ก็คิดราคาผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกเท่ากับราคาตลาดแห่งผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์นั้น ในเวลาและสถานที่ที่ส่งมอบให้แก่สหกรณ์ ทั้งนี้ เป็นหน้าที่ของสมาชิกผู้เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตาม

อนึ่ง เพื่อประโยชน์แก่การควบคุมเกี่ยวกับเงินกู้ กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์หรือพนักงาน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีสิทธิเข้าสำรวจผลิตผลของสมาชิกผู้กู้ในนาไร่ ในลานในที่เก็บหรือที่อื่นๆ ในเวลาอันสมควรได้เสมอ และสมาชิกผู้เกี่ยวข้องต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

10. การชำระหนี้เงินกู้ เมื่อใกล้ถึงกำหนดการชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้

สหกรณ์จะออกหนังสือเตือนสมาชิกผู้กู้ และสหกรณ์จะมอบให้กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่

สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เข้าร่วมประชุมกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อซักซ้อมสมาชิกผู้กู้เรื่องจำนวนเงินและกำหนดเวลาซึ่งสมาชิกนั้นๆ จะต้องชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้ พร้อมทั้งดอกเบี้ยหรือจำนวนผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ส่วนที่สำหรับชำระหนี้เงินกู้รวมทั้งดอกเบี้ยในกรณีที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจในการรวบรวมผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก ซึ่งจะต้องส่งชำระหนี้ต่อสหกรณ์

ในกรณีจำเป็นสหกรณ์จะมอบให้กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือประธานกลุ่ม หรือเลขานุการกลุ่ม หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ออกไปทวงถามสมาชิกผู้กู้รายคนเพื่อให้ชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้ พร้อมทั้งดอกเบี้ยต่อสหกรณ์หรือให้ส่งชำระหนี้เงินกู้ด้วยผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ต่อสหกรณ์ (ในกรณีที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจในการรวบรวมผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก) เป็นหน้าที่ของสมาชิกผู้เกี่ยวข้องต้องอำนวยความสะดวกตามสมควรและปฏิบัติตาม

ในการชำระหนี้เงินกู้ นั้น ให้สมาชิกผู้กู้มีหน้าที่ต้องจัดการชำระ ณ สำนักงานของสหกรณ์ หรือสถานที่ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการจะกำหนดเป็นคราว ๆ

11. การจัดสรรจำนวนเงินของสมาชิกเพื่อชำระหนี้เงินกู้ ในกรณีที่สมาชิกมีหนี้เงินกู้หลายราย ให้จัดสรรจำนวนเงินที่สมาชิกผู้กู้ชำระหนี้เงินกู้ให้เป็นไปตามกำหนดชำระหนี้เงินกู้ทุกรายของสมาชิกนั้น แต่ถ้าสมาชิกผู้กู้ไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระให้เป็นไปตามกำหนดได้ทุกราย หนี้เงินกู้อย่างใดถึงกำหนดชำระเสร็จก่อนที่ให้ชำระหนี้เงินกู้อย่างนั้น ให้เป็นไปตามกำหนดก่อนที่จะชำระหนี้เงินกู้อย่างอื่นในการชำระหนี้เงินกู้แต่ละราย หลังจากจัดให้ค่าฤชาธรรมเนียมดอกเบี้ยก่อนแล้วจึงจะชำระต้นเงิน

12. ดอกเบี้ยเงินกู้ ให้สหกรณ์เรียกดอกเบี้ยเงินกู้ทุกประเภท ในอัตราไม่เกินร้อยละ 9 ต่อปี โดยคำนวณตามต้นเงินคงเหลือเป็นรายวัน ตั้งแต่วันถัดจากวันรับเงินกู้จนถึงวันชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้น

คณะกรรมการดำเนินการอาจเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ได้ โดยจะประกาศอัตราดอกเบี้ยให้สมาชิกทราบเป็นคราวๆ ไป

ในกรณีที่สมาชิกผู้กู้ไม่ชำระคืนต้นเงินทั้งหมดหรือบางส่วนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือกู้เงินให้สหกรณ์เรียกค่าปรับสำหรับต้นเงินส่วนที่มีได้ชำระตามกำหนดนั้น ในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี นอกเหนือจากอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ในวรรคแรก ทั้งนี้ โดยคำนวณเป็นรายวันนับตั้งแต่วันที่สมาชิกผู้กู้ผิดสัญญาเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้น เว้นแต่สมาชิกผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนเวลาได้ การชำระดอกเบี้ยเงินกู้นั้น ถึงกำหนดพร้อมกับการชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้

อนึ่ง ภายในสิ้นปีทางบัญชีสหกรณ์แต่ละปี ให้สมาชิกผู้ชำระดอกเบี้ยเงินกู้ถึงสิ้นปีนั้นต่อสหกรณ์ด้วย

13. การผ่อนเวลา เมื่อสมาชิกผู้กู้รายใดมีหนี้เงินกู้ใกล้จะครบกำหนดชำระตามสัญญา แต่มีเหตุจำเป็นตามวรรคสองที่ไม่อาจจะชำระคืนเงินกู้ได้ตามสัญญา สมาชิกผู้กู้จะต้องติดต่อกับสหกรณ์เพื่อขอทำหนังสือสัญญาผ่อนเวลาต่อสหกรณ์ (ให้ใช้กรณีที่ไม่สามารถชำระเงินงวดชำระหนี้ด้วย) หากไม่ปฏิบัติ สมาชิกอาจจะหมดสิทธิที่จะขอผ่อนเวลา

ในกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเป็นที่พอใจว่า สมาชิกผู้กู้ไม่สามารถจะชำระคืนเงินกู้ไม่ว่าประเภทใดๆ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดไว้เพราะมีเหตุจำเป็นเนื่องจากประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติร้ายแรงจนเป็นเหตุให้สมาชิกผู้กู้ไม่สามารถชำระคืนเงินได้ ก็อาจผ่อนเวลาให้ได้ตามที่เห็นสมควรคราวละไม่เกินสิบสองเดือน แต่จะผ่อนเวลาเกินกว่าสามคราวไม่ได้ (ให้ใช้กรณีที่ไม่สามารถชำระเงินงวดชำระหนี้ด้วย)

14. การเรียกคืนเงินกู้ ในกรณีใดๆ ดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเงินกู้เป็นอันถึงกำหนดชำระคืนโดยสิ้นเชิงพร้อมทั้งดอกเบี้ยทันที โดยมีพักค้ำเงินถึงระยะเวลาที่ให้ไว้สำหรับเงินกู้นั้นๆ ทั้งนี้ให้คณะกรรมการดำเนินการหรือผู้จัดการเรียกคืนโดยมิชักช้า

(1) เมื่อสมาชิกผู้กู้ออกจากสหกรณ์ไม่ว่าเพราะเหตุใดๆ

(2) เมื่อปรากฏต่อคณะกรรมการดำเนินการว่าสมาชิกผู้กุนำเงินไปใช้ผิด

วัตถุประสงค์ของการกู้เงินหรือไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อใช้วิธีปฏิบัติทางเกษตรกรรมอันได้ผลดีขึ้น ทั้งนี้ โดยไม่มีเหตุผลซึ่งคณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร

(3) เมื่อสมาชิกผู้กู้มิได้จัดการแก้ไขหรือเพิ่มเติมหลักประกันตามคำสั่งของ

คณะกรรมการดำเนินการ

(4) เมื่อสมาชิกผู้กู้ไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันในข้อ 12 โดยไม่มีเหตุผล ซึ่ง

คณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร

(5) เมื่อสมาชิกผู้กู้ไม่ชำระเงินกู้ และดอกเบี้ยให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับเงินกู้นั้นๆ โดยไม่ได้รับผ่อนเวลาหรือไม่ชำระคืนให้เสร็จภายในระยะเวลาที่ผ่อนให้ หรือเมื่อสมาชิก ผู้กู้ไม่ชำระเงินงวดชำระหนี้ตามกำหนดสำหรับงวดนั้นๆ โดยไม่มีเหตุผล ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร

3. นโยบายของรัฐ

3.1 กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่การพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมาเป็นการกำหนดนโยบายโดยทางราชการ ซึ่งมีได้เปิดโอกาสให้เกษตรกรได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาสภาพความเป็นอยู่และการประกอบเกษตรกรรมของตนเอง จึงทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง ด้วยเหตุดังกล่าวจำเป็นต้องจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบในการฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรอย่างต่อเนื่องและเป็นอิสระ โดยประสานความร่วมมือระหว่างข้าราชการในระดับกำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติ นักวิชาการ และเกษตรกรเป็นผู้กำหนดนโยบายในการบริหารกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร และเปิดโอกาสให้เกษตรกรที่ขาดปัจจัยในการประกอบอาชีพรวมตัวกันเป็นองค์กรเกษตรกร เพื่อทำแผนและโครงการในการขอรับการสนับสนุนจากกองทุน ซึ่งจะมีการจัดระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินการเพื่อให้การฟื้นฟูและพัฒนาสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของการจัดให้มีกองทุน ฯ

กฎหมายกองทุนฟื้นฟูจึงมุ่งแก้ปัญหาโดยยึดหลักการสำคัญ 3 ประการคือ

1. เกษตรกรต้องรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรที่เข้มแข็งและเป็นอิสระ
 2. เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ต้องเป็นศูนย์กลางการพัฒนา
 3. เกษตรกรต้องเป็นเจ้าของผลผลิตการเกษตรอย่างแท้จริง โดยทำการเกษตรครบวงจร
- หลักการสำคัญ 3 ประการนี้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจนด้วยความเชื่อมั่น

ในแนวทางที่ว่า หากเกษตรกรรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรที่เข้มแข็งก็คือการสร้างพลังอำนาจของตนเอง อันจะนำมาซึ่งการแบ่งปัน โภคทรัพย์ที่เท่าเทียมและเป็นธรรม เจ้าของผลผลิตเจ้าของ โภคทรัพย์ต้องเป็นผู้กำหนดอนาคตตนเอง และการจะเป็นเจ้าของผลผลิตเจ้าของ โภคทรัพย์ได้อย่างแท้จริงก็ต้องทำการเกษตรแบบครบวงจรเท่านั้น

ภายใต้หลักการดังกล่าว จึงถูกกำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการเขียนแผน โครงการขององค์กรเกษตรกรที่จะขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฟื้นฟูคือ จะต้องเป็นการทำการเกษตรแบบครบวงจรที่ประกอบด้วย 5 แผน โครงการดังนี้

1. โครงการผลิตขั้นพื้นฐานที่ต้องเป็นการผลิตแบบเกษตรธรรมชาติ
2. โครงการรวบรวมผลผลิต
3. โครงการแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต
4. โครงการจัดจำหน่าย

5. โครงการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กร

องค์กรเกษตรกรจะต้องคิดและเขียนแผนโครงการให้ครบด้วยตนเองด้วยความ เป็นอิสระปราศจากการครอบงำแม้กระทั่งจากกองทุนฯ จะทำเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งมิได้ และที่สำคัญคือ ในการพัฒนาองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งนั้น งบประมาณที่สนับสนุนจะเป็นงบประมาณ แบบให้เปล่าโดยคิดจากสัดส่วนร้อยละ 25 ของงบประมาณใน 4 แผนโครงการรวมกัน การ รวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในด้านอื่นจึงถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของหลักประกันในความยั่งยืน ความสำเร็จของการทำการเกษตรครบวงจรก็คือ การบรรลุค่าขวัญ “เกษตรกรเป็นผู้กำหนดอนาคตตนเอง”

กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ไม่ใช่สถาบันการเงิน หรือแหล่งเงินกู้อัตรา ดอกเบี้ยสูงเหมือนเช่นที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็น ธกส. สหกรณ์การเกษตร หรือธนาคารพาณิชย์ ที่สูบ เลือดเนื้อของเกษตรกรมานานกว่า 49 ปีนับแต่ที่ประเทศนี้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาค การเกษตรเป็นต้นมา ในอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำร้อยละ 8 ถึง ร้อยละ 19 หากผิคนักการชำระหนี้ แต่ กองทุนฯ คือ แหล่งทรัพยากรของเกษตรกรที่จะตอบสนองความคิดของเกษตรกรให้ปรากฏเป็นจริง ด้วยการคิดค่าบริการเพียงร้อยละ 1 ต่อปี เพื่อนำไปทำการเกษตรแบบครบวงจร ซึ่งที่ผ่านมาไม่มี เกษตรกรสาขาใดอยากขายผลผลิตของตน โดยไม่ประสงค์จะเพิ่มมูลค่า แต่เนื่องมาจากปัญหาที่ไม่มี แหล่งทรัพยากรสนับสนุนและทิศทางการพัฒนาที่ผิดพลาดเป็นสาเหตุสำคัญ

ในขณะเดียวกัน ปัญหานี้สินเดิมของเกษตรกรที่เป็นอยู่กับสถาบันการเงินที่เป็น เจ้าหนี้เก่าก็ไม่สามารถหลุดพ้นได้เนื่องจากต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยที่สูงลิบลิ่วเท่ากับภาคการผลิต อื่น จึงเป็นที่มาของการออกพระราชบัญญัติฯ ฉบับที่ 2 เมื่อปี 2542 ที่ให้อำนาจกองทุนฯ โอน หนี้สินในระบบของเกษตรกรสมาชิกกองทุนฟื้นฟูฯ เข้าสู่กองทุนฯ แล้วเสียค่าบริการในอัตราร้อย ละ 1 ต่อปี

3.2 นโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน (ขึ้นทะเบียนคนจน)

รัฐบาลชุด ของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศนโยบายสำคัญของรัฐบาลเรื่องการ แก้ไขปัญหาความยากจนอย่างเป็นระบบ โดยตั้งเป้าไว้ว่าจะให้คนจนหมดไปจากประเทศภายในปี 2552 โดยมีกรวางแผนดำเนินการไว้เป็น 3 ระยะคือระยะแรก(2547)เปิด โอกาสให้คนจนไป ลงทะเบียนแสดงความเดือดร้อนและความต้องการในประเด็นต่างๆ เช่น ปัญหาการไร้ที่ดินทำกิน ปัญหานี้สิน ปัญหาที่อยู่อาศัย ฯลฯ

ส่วนระยะที่ 2(2548-2549)เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของผู้มาจด ทะเบียน ควบคู่กับการวางรากฐานแก้ไขปัญหาเชิง โครงสร้างโดยหน่วยงานต่างๆ ภายใต้การสั่งการ ของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ(ศตจ.)เร่งแก้ไขปัญหาที่มีคนลงทะเบียน

เอาไว้ เช่น การเจรจาปรับโครงสร้างหนี้สิน และการแจกที่ดินให้ประชาชนเช่าทำกิน ฯลฯ ซึ่งในระยะนี้จะมีการแก้ไขกฎหมายนัยร้อยฉบับที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาของคนจน

ส่วนระยะสุดท้าย (2550-2552) คนจนทุกคนที่ลงทะเบียนได้รับการแก้ไขปัญหาย่างครบถ้วน และประเทศไทยมีกฎหมาย ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นนโยบายการลงทะเบียนคนจนจะทำให้คนจนในประเทศหมดไปนับจากปี 2552

สำหรับจำนวนตัวเลขประชาชนที่ลงทะเบียนคนจนตั้งแต่ปี 2547 พบว่ากรณีปัญหาที่ชาวบ้านไปลงทะเบียนมากที่สุดคือกรณีปัญหาการไร้ที่ดินทำกินซึ่งมีกว่า 4.8 ล้านครอบครัว จำแนกเป็น ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเองจำนวน 2 ล้านครอบครัว มีที่ดินทำกินไม่เพียงพอ 1.6 ล้านครอบครัว และมีที่ดินแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์เพราะอยู่ในเขตที่ดินรัฐ 1.2 ล้านครอบครัว

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจำนวนตัวเลขคนจนไร้ที่ดินที่ลงทะเบียนคนจนที่มีกว่า 4.8 ล้านครอบครัวนั้น ในเบื้องต้นรัฐกำหนดจัดสรรที่ดินเพื่อให้คนจนไร้ที่ดินเช่าครอบครัวละไม่เกิน 15 ไร่ แต่พบว่าที่ดินที่รัฐสามารถนำมาจัดสรรให้คนจนเหล่านั้นมีอยู่ประมาณ 29 ล้านไร่ จากที่ดิน 7 ประเภท คือ ที่สาธารณประโยชน์ , ที่ราชพัสดุประเภทเพื่อใช้ประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ , ที่ป่าสงวนแห่งชาติ , ที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี , ที่ดินในเขต ส.ป.ก. , ที่ดินที่ได้รับมอบให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ , ที่ดินที่ได้รับมอบให้จัดตั้งนิคมสหกรณ์แต่ยังไม่ได้ดำเนินการ

นั่นหมายความว่า ที่ดินจำนวน 29 ล้านไร่สามารถจัดสรรให้คนจนไร้ที่ดินได้แค่ 2.1 ล้านครอบครัวจากทั้งหมด 4.8 ล้านครอบครัว และในจำนวน 2.1 ล้านครอบครัวนั้นได้ที่ดินเฉลี่ยครอบครัวละ 13.8 ไร่เท่านั้น ดังนั้นปัจจุบันรัฐบาลยังขาดที่ดินอีกกว่า 40.5 ล้านไร่ เพื่อจัดสรรให้คนจนไร้ที่ดินที่เหลือและกำลังรอการจัดสรรที่ดินจากรัฐบาลอีกกว่า 2.7 ล้านครอบครัว

ดังนั้น รัฐบาลจะเอาที่ดินที่ไหนมาจัดสรรให้คนจนไร้ที่ดินที่เหลือกว่า 2.7 ล้านครอบครัวกรณีดังกล่าวถือเป็นปัญหาใหญ่ที่ทำความเข้าใจและความจริงใจในการแก้ไขปัญหาที่ดินของรัฐบาลได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจากนโยบายดังกล่าวทำให้คนจนไร้ที่ดินได้รับการจัดสรรที่ดิน โดยการเช่ากว่า 2.1 ล้านครอบครัว แต่ในความเป็นจริงแล้วพบว่าเงื่อนไขหลักเกณฑ์ในการได้รับการจัดสรรที่ดินมิได้สวยหรูและง่ายดายอย่างที่คิด

3.3 โครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร

3.3.1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันเกษตรกรซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีฐานะยากจนและมีปัญหาด้านหนี้สิน โดยกลุ่มที่มีปัญหาหนักที่สุดและเป็นคนส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้คือ เกษตรกรรายย่อย ดังนั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยอันจะช่วยฟื้นฟูให้เกษตรกรรายย่อยซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีเงินออมและเงินลงทุนเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้มากขึ้น ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรรายย่อย ซึ่งประสบปัญหาความยากจน รวมทั้งฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

3.3.2 วัตถุประสงค์

โดยปกติเกษตรกรรายย่อยที่กู้เงินจาก ธ.ก.ส. จะไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ ดังนั้น จึงกำหนดเป็นหลักการในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรรายย่อยที่ประสบปัญหาหนี้สิน อันเนื่องมาจากเหตุสุดวิสัยและจำเป็นให้ได้รับการลดภาระหนี้สินเป็นเวลา 3 ปี เพื่อให้เกษตรกรรายย่อยได้มีโอกาสพักฟื้นและฟื้นฟูตนเองในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ และเกษตรกรดังกล่าวจะต้องใช้โอกาสที่ได้รับการลดภาระหนี้สินในครั้งนี้ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถจ่ายชำระหนี้ได้หลังจากสิ้นสุดโครงการ ซึ่งจะช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศไทยฟื้นตัวอย่างแท้จริงและยั่งยืน

3.3.3. เป้าหมาย

1) ให้โอกาสแก่เกษตรกรรายย่อย (วงเงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาท) ทั้งหมดที่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. ซึ่งมีจำนวน 2,112,132 ราย ได้ขอรับความช่วยเหลือโดยการพักชำระหนี้ (พักชำระหนี้เงินต้น และไม่ต้องเสียดอกเบี้ย) เป็นเวลา 3 ปี รวมเป็นมูลค่าหนี้สินทั้งสิ้น 75,031 ล้านบาท

2) เกษตรกรรายย่อยที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับความช่วยเหลือ และประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือตามโครงการพักชำระหนี้จะต้องแสดงเจตจำนงที่จะเข้าร่วมโครงการกับ ธ.ก.ส.

3) เกษตรกรรายย่อยที่เข้าร่วมโครงการตามข้อ 3.2 จะต้องเข้าสู่กระบวนการปรับปรุงการผลิต เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพตามที่รัฐบาล ธ.ก.ส. และหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกัน เกษตรกรเป็นผู้กำหนดร่วมกัน

4) ระยะเวลาในการดำเนินการ

เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. ผู้ที่ขอเข้าร่วม โครงการจะได้รับการพิจารณาให้พักชำระหนี้ตั้งแต่ 1 เมษายน 2544 ถึง 31 มีนาคม 2547 รวม 3 ปี

5) แนวทางและวิธีการดำเนินการ

(1) เกษตรกรที่จะได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้ และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยตามนโยบาย ของรัฐบาล ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. หรือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่เป็นลูกค้า และใช้บริการเงินกู้โดยตรงกับ ธ.ก.ส. หรือเป็นเกษตรกรที่รับภาระหนี้สินเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในฐานะผู้ค้าประกัน หรือ ในฐานะทายาทโดยธรรมก่อนวันที่ 1 เมษายน 2544 โดยเกษตรกรต้องแสดงความจำนงเข้าร่วม โครงการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2544 และในกรณีที่เกษตรกรรายย่อยดังกล่าว มีผู้ค้าประกันเงินกู้ ผู้ค้าประกันต้องยินยอมให้พักชำระหนี้

2. เป็นเกษตรกรที่ไม่เคยถูก ธ.ก.ส. ดำเนินคดีในฐานะผู้กู้ตามข้อบังคับของ ธ.ก.ส. มาก่อน

3. เป็นเกษตรกรที่มีภาระหนี้เงินกู้อยู่กับ ธ.ก.ส. ในวงเงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาท (ไม่นับรวมภาระหนี้เงินกู้ตามโครงการที่เป็นนโยบายของรัฐบาล และไม่นับรวมดอกเบี้ยเงินกู้)

สำหรับเกษตรกรรายย่อยที่จิตใจจะบิดพลิ้วไม่ชำระหนี้เงินกู้กับ ธ.ก.ส. จะไม่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ โดย ธ.ก.ส. จะให้ผู้นำเกษตรกรที่เป็นหัวหน้ากลุ่มลูกค้า ให้ความเห็นประกอบการพิจารณาคัดเลือก

(2) ช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยที่มีวงเงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาท และประสบปัญหาด้านหนี้สินอันเนื่องมาจากเหตุสุจริตและจำเป็นให้สามารถฟื้นฟูอาชีพของตนเองได้ ด้วยการให้ ธ.ก.ส. ช่วยเหลือ ดังนี้

1. พักชำระหนี้ด้วยการพักชำระเงินต้นและไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นตั้งแต่ 1 เมษายน 2544 ถึง 31 มีนาคม 2547 เป็นเวลา 3 ปี หลังจากนั้นเกษตรกรต้องจ่ายชำระเงินต้นและดอกเบี้ยตามเกณฑ์ชั้นลูกค้าของ ธ.ก.ส.

2. เกษตรกรรายย่อยที่ขอพักชำระหนี้จะไม่มีสิทธิขอเงินใหม่จาก ธ.ก.ส. เพิ่มเติม แต่จะได้รับการช่วยเหลือทางด้านวิชาการจาก ธ.ก.ส. และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อมีแผนการปรับปรุงการผลิตเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเท่านั้น

3. สำหรับดอกเบี้ยที่ค้างชำระก่อนเริ่มโครงการให้ ธ.ก.ส. พิจารณากำหนดแผนการชำระตามความเหมาะสมเป็นราย ๆ ไป

ทั้งนี้ เกษตรกรรายย่อยที่เข้าร่วมโครงการจะต้องมีการปรับปรุงการผลิตอย่างจริงจัง และมีการออมเงินตามความสามารถซึ่งจะได้รับดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มจากอัตราปกติของ ธ.ก.ส. อีกร้อยละ 1 ต่อปี เป็นเวลา 3 ปี ในวงเงินฝากไม่เกินรายละ 50,000 บาท เพื่อให้เป็นที่มั่นใจว่าเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วเกษตรกรรายย่อยดังกล่าวจะสามารถชำระหนี้และขยายการผลิตได้ต่อไป

(3) เกษตรกรรายย่อยประกอบด้วยกลุ่มที่มีความจำเป็นต้องขอรับความช่วยเหลือ และที่ไม่มีความจำเป็นต้องขอรับความช่วยเหลือ แต่เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรรายย่อยที่มีความตั้งใจในการชำระหนี้ตรงตามกำหนดให้มีกำลังใจและขยายกำลังการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง จึงมีมาตรการจูงใจให้เกษตรกรดังกล่าว ชำระหนี้ตรงตามกำหนดต่อไป ด้วยการลดอัตราดอกเบี้ยลงจากอัตราที่พึงต้องจ่ายอีกร้อยละ 3 ต่อปี เป็นเวลา 3 ปี นอกจากนี้ยังให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมให้ได้รับดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มจากอัตราปกติของ ธ.ก.ส. อีกร้อยละ 1 ต่อปี เป็นเวลา 3 ปี ในวงเงินฝากไม่เกินรายละ 50,000 บาท และได้รับสิทธิกู้เงินเพิ่ม สิทธิกู้เงินพิเศษ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ ธ.ก.ส. สามารถให้ได้อยู่แล้วควบคู่ไปด้วย ซึ่งสิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรรายย่อยที่ชำระหนี้ตรงตามกำหนดได้รับนี้มีจำนวนมากเพียงพอที่จะจูงใจให้มีกำลังใจในการผ่อนชำระต่อไป

(4) ค่าใช้จ่ายที่รัฐบาลจะสนับสนุนในการดำเนินโครงการ รัฐบาลจะจัดสรรเงินงบประมาณชัดเจนตามที่จ่ายจริง โดยคำนวณจากอัตราดอกเบี้ยที่คิดจากลูกค้าชั้น AAA แต่ไม่เกินประมาณปีละ 6,000 ล้านบาท ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจำนวนของเกษตรกรรายย่อยที่ขอเข้าร่วมโครงการ

6) การติดตามและสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการ

(1) การติดตามการดำเนินการโครงการ ธ.ก.ส. จะต้องจัดให้มีระบบการกำกับตรวจสอบการใช้จ่ายของเกษตรกรที่ขอพักชำระหนี้ให้นำเงินไปใช้ในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่เกษตรกรเพื่อสร้างรายได้และทำการออมตามกำลังเป็นสิ่งสำคัญ

(2) รัฐบาลจะให้การสนับสนุนการดำเนินการของ ธ.ก.ส. ดังนี้

1. เพิ่มทุนดำเนินงานแก่ ธ.ก.ส. เพื่อใช้ในการขยายสินเชื่อในอนาคต
2. สนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเพื่อเสริมแหล่งเงินทุน

ในระบบให้แก่เกษตรกร

3. สนับสนุนระบบประกันภัยพืชผล เพื่อช่วยลดภาระความเสียหาย

ทางการเกษตรอันเนื่องมาจากภัยพิบัติแก่เกษตรกร

4. พิจารณาปรับปรุงการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินเฉพาะกิจทั้งระบบ ซึ่งรวมถึง ธ.ก.ส. ด้วย เพื่อให้มีระบบการจัดการที่เหมาะสม เช่น การแยกระบบบัญชีสำหรับสินเชื่อนโยบายรัฐ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่แหล่งเงินทุนของ ธ.ก.ส.

7) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการ

(1) การที่เกษตรกรรายย่อยที่สุจริตและมีความจำเป็นซึ่งมีหนี้อยู่กับ ธ.ก.ส. ไม่เกิน 100,000 บาท และขอรับการพักชำระหนี้จะได้รับการยกเว้นดอกเบี้ย จะเป็นประโยชน์ต่อการบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ยากจน ซึ่งหากเกษตรกรดังกล่าวได้ใช้โอกาสนี้ทำการปรับปรุงผลผลิตอย่างเต็มที่ก็จะสามารถฟื้นฟูฐานะและพัฒนาอาชีพได้อย่างยั่งยืน และก็จะเป็ประโยชน์ต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

(2) สำหรับการให้ผลตอบแทนพิเศษแก่เกษตรกรที่ชำระหนี้ปกติ (ลดภาระดอกเบี้ยลงในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี ได้รับดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มอีกร้อยละ 1 ต่อปี เป็นเวลา 3 ปี และได้รับสิทธิกู้เงินเพิ่ม สิทธิกู้เงินพิเศษ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ) ก็จะเป็นสิ่งจูงใจและส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีความสามารถในการผ่อนชำระหนี้มีความมุ่งมั่นที่จะประพฤติดีโดยการผ่อนชำระต่อไป ซึ่งจะเป็นการรักษาวินัยทางการเงินไว้

8) แหล่งเงินทุน

รัฐบาลจะจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อรับภาระในการดำเนินโครงการตามข้อ 5.4 รวมทั้งค่าใช้จ่ายในส่วนที่ ธ.ก.ส. ต้องจ่ายเพิ่มจากการดำเนินงานตามปกติ เพื่อเร่งรัดให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเท่าที่จ่ายจริง โดยคำนวณจากอัตราดอกเบี้ยที่คิดจากลูกค้าชั้น AAA แต่ไม่เกินประมาณปีละ 6,000 ล้านบาท (การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าวต้องไม่คิดดอกเบี้ยปรับ)

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรณพ รุ่งวิทยาการ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการชำระหนี้คืนของเกษตรกร จากการวิจัยพบว่า สภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะการกู้ยืมเงินของเกษตรกรทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ส่วนการชำระหนี้คืนก่อนกิจกรรมแทรกแซง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีหนี้ทุกคน หลังกิจกรรมแทรกแซง กลุ่มทดลองมีการชำระหนี้คืนแก่โรงงานน้ำตาลร้อยละ 76.0 ส่วนกลุ่มควบคุมมีการชำระหนี้คืนร้อยละ 48.0 ซึ่งกลุ่มทดลองสามารถชำระหนี้คืนได้มากกว่า สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรกลุ่มทดลองหลังกิจกรรมแทรกแซง ปัญหาและความต้องการ พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง จากผล

การศึกษารูปแบบในการพัฒนาการชำระหนี้สินของเกษตรกร พบว่าในการที่จะทำให้เกษตรกรชำระหนี้สินได้ตามกำหนดเวลา จะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมให้แก่เกษตรกร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆ ให้มากขึ้น จัดส่งสื่อเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล และให้มีการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

สังคม จีระออน (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการให้สินเชื่อเกษตรกรรายคนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอ้อยคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จากผลการศึกษาได้ข้อสรุปแนวทางในการดำเนินงานด้านสินเชื่อ ดังนี้ ในการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อควรเพิ่มความเข้มงวดด้านการกำกับและนำการใช้เงินกู้ การชำระหนี้เงินกู้ และการติดตามการชำระหนี้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกษตรกรนำเงินกู้ไปใช้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการให้กู้ให้สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด นอกจากนี้ธนาคารควรส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ และช่วยเหลือกันมากขึ้นอีกด้วย

มงคล การดี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่แตง : กรณีศึกษาหน่วยอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้เงินกู้ ส่วนค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ ทั้งนี้ เพราะเกษตรกรมีภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงมาก จึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้สินได้ ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานของตัวแปรคือขนาดของฟาร์ม รายได้ในการเกษตร รายได้นอกการเกษตร ภาระหนี้สินหลายแห่ง และการใช้ที่ดินทำการเกษตร ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้เงินกู้

วิเศษณ์ สุขใหญ่ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นคาบชั้นไตรมาส 2540 พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด คือ รายได้ที่เป็นเงินสดจากการขายพืช และข้าวโพด จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานได้ และการใช้เงินกู้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดคือปริมาณหนี้สินภายนอก และการติดตามเร่งรัดหนี้ของพนักงานพัฒนาธุรกิจ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระคืนเงินกู้เพื่อฟื้นฟูการเกษตรคาบเดือนมีนาคม 2541 พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดคือ รายได้จากการเกษตรที่เป็นเงินสดในรอบปีบัญชี 2540 และมูลค่าทรัพย์สินคงที่ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด คือ ปริมาณต้นเงินกู้ตามแผนฟื้นฟูการเกษตรที่ต้องส่งชำระภายใน 31 มีนาคม

2541 และปริมาณหนี้สินภายนอก ปัญหาและอุปสรรคในการส่งชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นคาบ ธันวาคม 2540 ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาลูกค้าทำการผลิตแล้วขาดทุนเนื่องจากประสบปัญหาจาก ภาวะฝนแล้ง โรคระบาด ราคาผลผลิตตกต่ำ โดยเฉพาะ จิง ข้าวโพด และผัก มีจำนวน 53 ราย คิด เป็นร้อยละ 44.5 ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการส่งชำระคืนเงินกู้แผนฟื้นฟูการเกษตรคาบมีนาคม 2541 ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาลูกค้าไม่มีรายได้การเกษตรจาก โครงการแผนฟื้นฟูการเกษตร เนื่องจากลูกค้าไม่ได้ดำเนินการตามโครงการ และบางรายก็เลิกโครงการไปแล้ว

รศมี สว่างผล (2544 :บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สิน ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.3 ปี มีจำนวนบุตรเฉลี่ย 3.3 คน กลุ่ม ตัวอย่างจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 147,240.70 บาท/ครัวเรือน/ปี มากกว่าร้อยละ 90 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรใช้เงินกู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เกษตรกรที่กู้แล้วได้เงินกู้ไม่เพียงพอ ยังต้องอาศัยการกู้ เงินจากแหล่งภายนอก เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน และนายทุนกู้ยืม การช่วยเหลือจากธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อยู่ในระดับพอควร เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์จากการกู้ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในระดับปานกลางถึงมาก และมีฐานะดีขึ้น ขนาดเนื้อที่ถือ ครอง รายได้ทั้งหมดของครอบครัว และการมีเงินออมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระ หนี้ เกี่ยวกับปัญหาในการชำระหนี้ สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากสถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ทำให้มีรายได้ น้อย หนี้นอกระบบและภัยธรรมชาติ แสดงให้เห็นว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรมีผลต่อ การชำระหนี้

ปวาร์ณา ลิ้มนิรันดร์กุล (2544 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้า ชำระเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในอำเภอเมือง ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินกู้ระยะสั้นค้างชำระกับปัจจัย ต่าง ๆ โดยวิธีสหสัมพันธ์ พบว่า ปริมาณเงินกู้ หนี้สินอื่น ๆ สัดส่วนจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ฟาร์มต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงาน รายได้เงินสดนอกฟาร์ม ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ของฟาร์ม ทรัพย์สินหมุนเวียนของฟาร์ม ทรัพย์สินคงที่ของฟาร์ม มีความสัมพันธ์ในทิศทาง เดียวกับปริมาณเงินกู้ระยะสั้นค้างชำระ แต่ค่าใช้จ่ายในการบริโภค รายได้เงินสดในฟาร์ม มี ความสัมพันธ์เป็นลบกับปริมาณเงินกู้ระยะสั้นค้างชำระ ผลการวิเคราะห์โดยใช้สมการถดถอยพบ พบว่า มีตัวแปรอิสระอธิบายความแปรปรวนของการค้างชำระหนี้เงินกู้ระยะสั้นได้ถึงร้อยละ 75.29 ส่วนอีกร้อยละ 24.71 เป็นผลจากตัวแปรอื่น

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non – Performing Loans : NPL) ของสหกรณ์ภาคการเกษตร ที่ดำเนินงาน อยู่ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 จำนวน 3,880 สหกรณ์ โดยศึกษากับสหกรณ์การเกษตรที่มี NPL มากกว่า ร้อยละ 10 ของจำนวนลูกหนี้เงินกู้ของสหกรณ์และสหกรณ์การเกษตรที่มี NPL น้อยกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนลูกหนี้เงินกู้ของสหกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ค้างนานของสหกรณ์ ได้แก่

1) ด้านสมาชิก ขาดการรับผิดชอบ ไม่มีวินัยทางการเงิน มีหนี้หลายทาง ค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ การเลียนแบบการประกอบอาชีพยังขาดประสบการณ์ รอภาครัฐให้การสนับสนุน รอเงินกองทุนฟื้นฟู พื้นที่การเกษตรลดน้อยลง เข้าที่การเกษตร และสมาชิกเข้าใจว่า สหกรณ์ทอดทิ้งไม่ดูแล

2) ด้านสหกรณ์ มีนโยบายการบริหารหนี้แบบเครือญาติ ไม่ได้บริหารหนี้แบบธุรกิจ โดยสหกรณ์ขาดการติดตามเร่งรัดหนี้้อย่างจริงจัง และไม่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในกรณีที่สมาชิกไม่ชำระหนี้ ส่งผลให้มีหนี้ค้างนานเพิ่มสูงขึ้น การบริหารธุรกิจแบบราชการ ทำให้การบริหารงานสหกรณ์สู่ธุรกิจอื่นไม่ได้ ไม่ให้ความสำคัญในการติดตามเร่งรัดหนี้ค้าง อย่างจริงจัง กรรมการเกรงใจลูกบ้านกลัวเสียคะแนนเสียง การจับคู่กันกู้และค้ำประกันเมื่อคนหนึ่งคนใดไม่สามารถชำระหนี้ได้จะส่งผลให้สมาชิกชำระหนี้ไม่ได้ในฐานะผู้กู้และผู้ค้ำประกันเงินกู้ กรรมการขาดความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ไม่มุ่งดำเนินการแก้ไขปัญหา และการรับสมาชิกขาดการพิจารณาอย่างรอบคอบไม่ได้กั้นกรอง การบริการของสหกรณ์ไม่ทั่วถึงทำให้สมาชิก ไม่พอใจ สหกรณ์

3) ภาวะเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม อดีตสหกรณ์ปรับดอกเบี้ยสูงขึ้นทำให้สมาชิกไม่สามารถส่งชำระหนี้ สภาพดินฟ้าอากาศและภัยธรรมชาติ ฝนแล้ง น้ำทะเลหนุน ปัญหาน้ำเน่าเสีย น้ำท่วม ผลผลิตราคาตกต่ำ และโรคระบาดผลผลิต พื้นที่การเกษตรลดน้อยลง โรคระบาด ทำนาได้ปีละ 1 ครั้ง จึงต้องอาศัยรายได้จากการรับจ้างในต่างถิ่นมาชำระหนี้สหกรณ์และทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ที่มีที่ดินเป็นที่ดอนเปลี่ยนอาชีพจากทำนาเป็นทำสวนยางพารา ซึ่งจะใช้เวลารอผลผลิตอย่างน้อย 5 ปี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด จังหวัดสงขลา” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด ที่มีหนี้ต่อสหกรณ์ ณ วันสิ้นปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551 จำนวน 1,875 ราย 2,150 สัญญา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ขนาดตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่ใช้ในการศึกษา คำนวณจากประชากรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่มีหนี้ ณ ปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551 จำนวน 1,875 ราย เป็นการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกรณีที่ทราบจำนวนประชากร ได้กำหนดค่าระดับความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90 ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 0.10 ใช้สูตรของ Taro Yamane ดังนี้

$$สูตร \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดจะสุ่ม

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่พอจะอนุโลมได้

$$แทนค่า \quad n = \frac{1,875}{1 + 1,875(0.10)^2}$$

$$= 94.94 \quad \text{ตัวอย่าง ปัดเป็น 100 ตัวอย่าง}$$

ดังนั้น จะได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 100 ตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งได้ขอบัญชีรายชื่อสมาชิกที่มีหนี้ในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551 จำนวน 1,875 คน จากสหกรณ์ ทำการเก็บข้อมูลโดยรอที่สหกรณ์หรือที่ประชุมกลุ่มสมาชิก เมื่อพบว่าสมาชิกในกลุ่มนี้มาติดต่อทำธุรกิจกับสหกรณ์หรือมาประชุมกลุ่มจึงขอความร่วมมือให้ช่วยตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามจากงานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงใกล้เคียงกัน แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการศึกษาคั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด และแบบปลายเปิดที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คั้งนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 ลักษณะการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้ดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนคั้งนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาปรับปรุงใช้ตามความเหมาะสม

2.2.2 นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้น ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือประสานกับผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร ฐานะ จำกัด ขออนุญาตเข้าดำเนินการนำแบบสอบถามให้กับสมาชิกผู้มีหนี้กับสหกรณ์ ณ วันสิ้นปี ทางบัญชีสิ้นสุด 30 มิถุนายน 2551 ที่มาติดต่อกับสหกรณ์ โดยให้กรอกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมด้วยตนเอง จำนวน 50 ชุด และขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ดำเนินการให้ จำนวน 50 ชุด โดยเข้าไปเก็บรวบรวมแบบในภายหลัง ดำเนินการตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2552

ส่วนข้อมูลด้านสินเชื่อ ได้รวบรวมจากฝ่ายสินเชื่อของสหกรณ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดลูกหนี้ รายงานกิจการประจำปี และระเบียบของสหกรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วบันทึกข้อมูลนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าสถิติ ดังนี้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายปัจจัยด้าน ประชากร สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง และค่าไค-สแควร์ เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ต้องการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส ปัจจัยทางสังคมประกอบด้วย อิทธิพลของเพื่อนสมาชิกและผู้นำกลุ่ม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย แรงงานในครัวเรือน รายได้ของสมาชิก รายจ่ายของสมาชิก และผลตอบแทนจากการทำการเกษตร และปัจจัยด้านอื่น ประกอบด้วย การประสพภัยธรรมชาติ นโยบายของรัฐบาล กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด รวมทั้ง ลักษณะการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิก ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาการชำระคืนกำหนดของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์ที่มีหนี้คือสหกรณ์ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2551 จำนวน 1,875 คน สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience Sampling) จากรายชื่อสมาชิกที่มีหนี้ ในปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2551 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยรอที่สหกรณ์หรือที่ประชุมกลุ่มสมาชิก เมื่อพบว่าบุคคลนี้มาติดต่อทำธุรกิจกับสหกรณ์หรือมาประชุมกลุ่มจะขอความร่วมมือให้ช่วยตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ จากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ลงรหัสบันทึกข้อมูล และประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

- ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์
- ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การประสพภัยธรรมชาติ นโยบายของรัฐบาล
- ตอนที่ 3 ลักษณะการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์
- ตอนที่ 4 ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	47	47
ชาย	53	53
รวม	100	100
อายุ (ปี)		
อายุต่ำกว่า 30 ปี(ต่ำสุด 24 ปี)	7	7
อายุ 30 - 39 ปี	19	19
อายุ 40 - 49 ปี	32	32
อายุ 50 ปี ขึ้นไป(สูงสุด 74 ปี)	42	42
$\bar{x} = 47.5$, S.D = 0.94		
รวม	100	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	43	43
มัธยมศึกษา	32	32
ปวช. , ปวส.	14	14
ปริญญาตรี	11	11
รวม	100	100
สถานภาพการสมรส		
โสด	3	3
สมรส	85	85
หม้าย	12	12
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 53 อายุ 50 ปีขึ้นไปร้อยละ 42 (อายุสูงสุด 74 ปี) จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุดร้อยละ 43 และส่วนใหญ่สมรสแล้วร้อยละ 85

ตารางที่ 4.2 ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
อิทธิพลของเพื่อนสมาชิกและผู้นำกลุ่มถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเดียวกันหรือผู้นำกลุ่มไม่ชำระเงินกู้ท่านก็ไม่ชำระด้วย		
ใช่	3	3
ไม่ใช่	97	97
รวม	100	100
ถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเดียวกันหรือผู้นำกลุ่มมาชักชวนให้ไปชำระเงินกู้ ท่านจะไปชำระ		
ใช่	58	58
ไม่ใช่	42	42
รวม	100	100
ท่านต้องปรึกษาเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเดียวกันหรือผู้นำกลุ่มก่อนชำระเงินกู้ทุกครั้ง		
ใช่	20	20
ไม่ใช่	80	80
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่าพฤติกรรมกรรมการชำระเงินกู้ของสมาชิก ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของเพื่อนสมาชิกและผู้นำกลุ่ม โดยพบว่าถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเดียวกันหรือผู้นำกลุ่มไม่ชำระเงินกู้ท่านก็ไม่ชำระด้วย มีผู้ตอบว่าใช่เพียง ร้อยละ 3 และไม่ใช่ถึงร้อยละ 97 ส่วนถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเดียวกันหรือผู้นำกลุ่มมาชักชวนให้ไปชำระเงินกู้ สมาชิกจะไปชำระเงินกู้ มีผู้ตอบใช่ ร้อยละ 58 และตอบว่าไม่ใช่ร้อยละ 42 และต้องปรึกษาเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเดียวกันหรือผู้นำกลุ่มก่อนชำระเงินกู้ทุกครั้ง มีผู้ตอบใช่ ร้อยละ 20 และตอบว่าไม่ใช่ร้อยละ 80 จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสมาชิกและผู้นำกลุ่มไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิก แต่การชำระคืนเงินกู้เป็นการตัดสินใจโดยตัวของกลุ่มตัวอย่างเอง สมาชิกหรือผู้นำกลุ่มไม่มีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างแต่อย่างใด ทั้งนี้ การที่กลุ่มตัวอย่างชำระคืนเงินกู้อาจเป็นเพราะเหตุปัจจัยอื่น ซึ่งจากการสอบถามในเชิงลึก กลุ่มตัวอย่างแจ้งว่า ส่วนใหญ่อยากจะชำระคืนเงินกู้แต่สาเหตุที่ต้องชำระหนี้บางส่วนหรือค้างชำระ เนื่องจากมีภาระต้องชำระหนี้ภายนอกก่อนเพราะเป็นหนี้หลายทาง และต้องมีภาระส่งบุตรเรียน รวมถึงราคาผลผลิต (ยางพารา) มีราคาตกลงจากปีก่อนประมาณร้อยละ 50 จากราคา 100 บาท

/ กิโลกรัม(ยางแห้ง) เหลือราคา 40 – 60 บาท / กิโลกรัม(ยางแห้ง) ทำให้มีรายได้ลดลงจากปีก่อน เป็นส่วนใหญ่ และถ้าหากหมดภาระสมาชิกจะชำระคืนเงินกู้ให้สหกรณ์แน่นอน

ตารางที่ 4.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของสมาชิก

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
แรงงานในครัวเรือน		
1 – 3 คน (ต่ำสุด 1 คน)	15	15
4 - 6 คน	85	85
7 คน ขึ้นไป	0	0
รวม	100	100
รายได้ของสมาชิก		
รายได้ภาคการเกษตร		
รายได้ต่ำกว่า 100,000.-บาท (ต่ำสุด 10,000.-บาท)		
รายได้ตั้งแต่ 100,000.-บาท(สูงสุด 400,000.-บาท)		
$\bar{x} = 132,570$, $S.D = 0.50$		
รวม	100	100
รายจ่ายของสมาชิก/ปี		
รายจ่ายในภาคเกษตร		
รายจ่ายต่ำกว่า 100,000.-บาท(ต่ำสุด 3,000.-บาท)		
รายจ่ายตั้งแต่ 100,000.-บาทขึ้นไป(สูงสุด 200,000.-บาท)		
$\bar{x} = 39,568$, $S.D = 0.33$		
รวม	100	100
รายจ่ายอื่น		
รายจ่ายต่ำกว่า 100,000.-บาท(ต่ำสุด 4,000.-บาท)		
รายจ่ายตั้งแต่ 100,000.-บาทขึ้นไป(สูงสุด 210,000.-บาท)		
$\bar{x} = 73,383.50$ $S.D = 0.42$		
รวม	100	100
ผลตอบแทนจากการทำการเกษตรในปีการผลิต 2551		
เพิ่มขึ้นจากปีการผลิต 2550	38	38
ลดลงจากปีการผลิต 2550	62	62
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ส่วนใหญ่มีแรงงานในครัวเรือน จำนวน 1 - 3 คน คิดเป็นร้อยละ 85 แรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน แรงงานในครัวเรือนสูงสุด 6 คน และแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.48 คน

สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ทั้งในภาคการเกษตรและรายได้อื่นต่ำกว่า 100,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 52 และร้อยละ 87 ตามลำดับ (รายได้ในภาคการเกษตรต่ำสุด 10,000 บาท/ปี รายได้ในภาคการเกษตรสูงสุด 400,000 บาท/ปี) รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 132,570.- บาท/ปี (รายได้อื่นต่ำสุด 2,000 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรสูงสุด 456,000 บาท/ปี) รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 47,255.32 บาท/ปี รายได้อื่นส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการรับจ้างกรีดยางเพิ่มจากการกรีดยางของตนเอง บางส่วนเป็นรายได้จากเงินเดือนประจำ เงินบำเหน็จบำนาญ และการค้าขาย

รายจ่ายของสมาชิก พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายจ่ายต่ำกว่า 100,000 บาท/ปี ทั้งรายจ่ายในภาคการเกษตรและรายจ่ายอื่น คิดเป็นร้อยละ 88 และร้อยละ 78 ตามลำดับ (รายจ่ายในภาคการเกษตรต่ำสุด 3,000 บาท/ปี รายจ่ายในภาคการเกษตรสูงสุด 200,000 บาท/ปี) รายจ่ายในภาคการเกษตรเฉลี่ย 39,568.- บาท/ปี (รายจ่ายนอกภาคการเกษตรต่ำสุด 4,000 บาท/ปี รายจ่ายอื่นสูงสุด 210,000 บาท/ปี) รายจ่ายอื่นเฉลี่ย 73,383.50 บาท/ปี

ผลตอบแทนจากการทำการเกษตรในปีการผลิต 2551 เมื่อเทียบกับปีการผลิต 2550 พบว่า ส่วนใหญ่มีผลตอบแทนจากการทำการเกษตรลดลง จำนวน 38 คน (ร้อยละ 38) จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม 100 ตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านอื่น

ตารางที่ 4.4 ปัจจัยการประสพภัยธรรมชาติ

ปัจจัยการประสพภัยธรรมชาติ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
การประสพภัยธรรมชาติทำให้สมาชิกส่งชำระหนี้ไม่ได้		
ใช่	49	49
ไม่ใช่	51	51
รวม	100	100

ตารางที่ 4.5 ปัจจัยนโยบายรัฐบาล

ปัจจัยนโยบายรัฐบาล	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการพักชำระหนี้มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้		
ใช่	27	27
ไม่ใช่	73	73
รวม	100	100
นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรมีผลต่อการชำระคืนเงินกู้		
ใช่	28	28
ไม่ใช่	72	72
รวม	100	100
นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการลงทะเบียนคนจนมีผลต่อการชำระคืนเงินกู้		
ใช่	28	28
ไม่ใช่	72	72
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.4 และตารางที่ 4.5 พบว่าปัจจัยการประสบภัยธรรมชาติมีผลทำให้สมาชิกส่งชำระหนี้ไม่ได้คิดเป็นร้อยละ 49 ส่วนนโยบายของรัฐบาล ได้แก่ นโยบายการพักชำระหนี้ไม่มีผลต่อการตัดสินใจชำระหนี้คิดเป็นร้อยละ 73 นโยบายกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรไม่มีผลทำให้สมาชิกชำระหนี้คิดเป็นร้อยละ 72 และนโยบายลงทะเบียนคนจนไม่มีผลทำให้สมาชิกไม่ชำระหนี้คิดเป็นร้อยละ 77 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า นโยบายของรัฐบาลไม่ได้มีผลต่อการตัดสินใจในการชำระหนี้ของสมาชิกต่อสหกรณ์

อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนฟื้นฟูเกษตรกร ว่าเป็นนโยบายที่ดี แต่ขาดการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรมีความเข้าใจที่ชัดเจนแต่จะเข้าใจว่าถ้าไม่ส่งชำระหนี้ต่อสหกรณ์ รัฐบาลจะช่วยเหลือและชำระหนี้แทน ถ้าหากสมาชิกส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเช่นนี้ จะมีผลเสียต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

ตอนที่ 3 ลักษณะการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิก สหกรณ์

ตารางที่ 4.6 ลักษณะการใช้เงินกู้ของสมาชิก

ลักษณะการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์	จำนวน
ซื้อปุ๋ย	60
ปรับปรุง ต่อเติมที่อยู่อาศัย	51
ชำระหนี้สินทางอื่น	47
ซื้อพันธุ์พืช / สัตว์	27
ซื้อเครื่องจักรกล	24
ใช้บริโภคในครัวเรือน	23
ค่าแรงงาน	12
ค่ารักษาพยาบาล	5
ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ	

ตารางที่ 4.6 พบว่า ลักษณะการใช้เงินกู้ของสมาชิก ส่วนใหญ่นำไปใช้เพื่อการประกอบอาชีพการเกษตร โดยใช้เพื่อจัดหาปุ๋ยมีผู้ตอบ จำนวน 60 ราย ส่วนการนำไปใช้เพื่อการอื่นที่ไม่ได้ใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่นำไปใช้เพื่อการปรับปรุง ต่อเติม ที่อยู่อาศัย มีผู้ตอบจำนวน 51 ราย

ตารางที่ 4.7 ลักษณะการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

ลักษณะการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกต่อสหกรณ์	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
ชำระคืนต้นเงินกู้ตามสัญญาทั้งหมด	45	45
ชำระคืนบางส่วน	55	55
ไม่มีการชำระคืนเงินกู้เลย	0	0
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการชำระคืนเงินกู้เป็นไปตามสัญญา ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 45 ชำระเงินกู้บางส่วนคิดเป็นร้อยละ 55 และในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีใครที่ไม่ชำระคืนเงินกู้ต่อสหกรณ์เลย ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามคือผู้ที่มาติดต่อชำระหนี้

ต่อสหกรณ์ ส่วนผู้ที่ไม่มีภาระค้ำเงินกู้เลยจะไม่มาติดต่อที่สหกรณ์ นอกจากเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์จะออกไปพบที่บ้านเองเพื่อสอบถามและเร่งรัดหนี้สิน หรือสอบถามปัญหาพร้อมทั้งให้คำแนะนำต่าง ๆ

ตารางที่ 4.8 ปัญหาในการดำเนินงานและการชำระค้ำเงินกู้ของสมาชิก

ปัญหา	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
มีหนี้หลายทาง	55	70
ไม่ได้ทำงานอยู่เพียงหลาน	14	18
อื่น ๆ (มีรายจ่ายมากกว่ารายได้ ได้ผลผลิตน้อย)	10	12
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 79 คน เสนอว่ามีปัญหาในการดำเนินงานและการชำระค้ำเงินกู้ของสมาชิก ได้แก่ หนี้สินหลายทาง อาทิ สหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กองทุนหมู่บ้าน และพ่อค้านายทุน 55 คน (ร้อยละ 70) ของผู้ตอบแบบสอบถามรอให้ลูก ๆ ที่ไปทำงานต่างจังหวัดส่งมาให้ 14 คน (ร้อยละ 18) ของผู้ตอบแบบสอบถาม และปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ มีรายจ่ายมากกว่ารายได้ อาทิ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค และได้ผลผลิตน้อย เพราะประสบภัยธรรมชาติ ต้นทุนการผลิตสูงรวม 10 คน (ร้อยละ 12) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ข้อเสนอแนะของสมาชิก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
ขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้หรือขอผ่อนผันหนี้	34	52
ขอผ่อนชำระเป็นงวด	13	20
ให้สหกรณ์ส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม	12	18
ให้สหกรณ์ลดดอกเบี้ยลง	6	10
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.9 พบว่าสมาชิกตอบแบบสอบถาม จำนวน 65 คน เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการชำระค้ำเงินกู้ของสมาชิกว่า สมาชิกต้องการให้สหกรณ์ปรับปรุงโครงสร้างหนี้และขอผ่อนผันการชำระหนี้ 34 คน (ร้อยละ 52) ขอผ่อนชำระเป็นงวด ๆ เช่น งวดรายเดือน 3

เดือน หรือ 6 เดือน 13 คน (ร้อยละ 20) ขอให้สหกรณ์ส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริมเพื่อให้มี รายได้เพิ่ม 12 คน (ร้อยละ 18) และให้สหกรณ์ลดดอกเบี้ยลง 6 คน (ร้อยละ 10) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

ในส่วนนี้ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก โดยนำเสนอในรูปของตารางไขว้ (Crosstabulation) และการทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก ที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ แรงงานในครัวเรือน รายได้ของสมาชิก รายจ่ายของสมาชิก ผลตอบแทนจากการทำการเกษตร อิทธิพลของเพื่อนสมาชิกและผู้นำกลุ่ม นโยบายรัฐ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้ ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

n = 100

	ปัจจัยที่ศึกษา	การชำระคืนเงินกู้		
		ชำระคืนเงินกู้ตามสัญญา ทั้งหมด	ชำระคืนเงินกู้บางส่วน	รวม
เพศ				
	หญิง	18	29	47(47)
	ชาย	27	26	53(53)
	$\chi^2 = 1.609$ df = 1 p = 0.205			
	รวม	45	55	100
อายุ				
	อายุต่ำกว่า 30 ปี	5	2	7(7)
	อายุ 30 – 39 ปี	6	13	19(19)
	อายุ 40 – 49 ปี	15	17	32(32)
	อายุ 50 ปี ขึ้นไป	19	23	42(42)
	$\chi^2 = 3.405$ df = 3 p = 0.333			
	รวม	45	55	100

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 100

ปัจจัยที่ศึกษา	การชำระคืนเงินกู้		
	ชำระคืนเงินกู้ตามสัญญา ทั้งหมด	ชำระคืนเงินกู้บางส่วน	รวม
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่า ป. 4	2	4	6(6)
ป.4 – ป.6	13	24	37(37)
ม.1 – ม.6	18	14	32(32)
ปวช. – ปวส.	7	7	14(14)
ปริญญาตรี	5	6	11(11)
$\chi^2 = 3.563$ df = 4 p = 0.468			
รวม	45	55	100
สถานภาพ			
โสด	0	3	3(3)
สมรส	44	41	85(85)
หม้าย	1	11	12(12)
$\chi^2 = 10.545$ df = 2 p = 0.005			
รวม	45	55	100
* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05			

เพศ จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชำระคืนเงินกู้ แบ่งเป็นชำระคืนเงินกู้ตามสัญญาทั้งหมด ร้อยละ 45 และชำระคืนบางส่วน ร้อยละ 55 เพศชายมีการชำระคืนเงินกู้คิดเป็นร้อยละ 53 เพศหญิงมีการชำระคืนเงินกู้คิดเป็นร้อยละ 47 ในส่วนของการชำระคืนเงินกู้ตามสัญญาทั้งหมด เพศชายมีการชำระร้อยละ 27 เพศหญิง มีการชำระร้อยละ 18 และในส่วนของชำระคืนบางส่วน เพศชายมีการชำระร้อยละ 26 เพศหญิง มีการชำระร้อยละ 29 เมื่อพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า เพศกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก มีการชำระคืนเงินกู้สูงกว่าผู้มีอายุน้อย ทั้งการชำระคืนเงินกู้ตามสัญญาทั้งหมด และการชำระคืนบางส่วน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการชำระคืนเงินกู้ตามสัญญา และชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 42 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มีการชำระคืนเงินกู้คืนตามสัญญา และชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 7 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า อายุกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษา จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาในระดับ ม.1- ม.6 มีการชำระคืนเงินกู้ตามสัญญาทั้งหมด ร้อยละ 18 สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่น และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาในระดับ ป.4 - ป.6 มีการชำระคืนเงินกู้สูงกว่าระดับการศึกษาอื่น โดยมีการชำระคืนเงินกู้ตามสัญญาทั้งหมด ร้อยละ 13 และชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 24 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ระดับการศึกษาของสมาชิกกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถานภาพ จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีการชำระคืนเงินกู้สูงสุด ร้อยละ 85 โดยเป็นการชำระคืนเงินกู้ตามสัญญาทั้งหมด ร้อยละ 44 และชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 41 การชำระคืนเงินกู้น้อยที่สุด ได้แก่กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีการชำระคืนเงินกู้ ร้อยละ 3 เป็นการชำระบางส่วน เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า สถานภาพของสมาชิกกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

n = 100

ปัจจัยที่ศึกษา	การชำระคืนเงินกู้		รวม
	ชำระคืนเงินกู้ตาม สัญญาทั้งหมด	ชำระคืนเงินกู้บางส่วน	
อิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน			
และผู้นำ			
กรณีที่ 1 ถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม หรือผู้นำไม่ชำระเงินกู้ ท่านก็ไม่ ชำระด้วย			
ใช่	1	2	3(3)
ไม่ใช่	44	53	97(97)
$\chi^2 = 0.170$ df=1 p=0.680			
รวม	45	55	100
กรณีที่ 2 ถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม หรือผู้นำมาชักชวนให้ไปชำระเงินกู้ ท่านก็จะไปชำระด้วย			
ใช่	25	33	58(58)
ไม่ใช่	25	22	42(42)
$\chi^2 = 0.201$ df=1 p=0.654			
รวม	45	55	100
กรณีที่ 3 ท่านต้องปรึกษาเพื่อน สมาชิกในกลุ่มเดียวกันหรือผู้นำ กลุ่มก่อนชำระเงินกู้ทุกครั้ง			
ใช่	10	10	20(20)
ไม่ใช่	35	45	80(80)
$\chi^2 = 253$ df=1 p=0.615			
รวม	45	55	100

อิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและผู้นำกลุ่ม จากตารางที่ 4.11 พบว่า

กรณีที่ 1 ถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มหรือผู้นำไม่ชำระเงินกู้ สมาชิกก็มาชำระด้วย กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าอิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและผู้นำกลุ่มในกรณีนี้ เป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 1 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 2 ส่วนผู้ที่เห็นว่าสมาชิกในกลุ่มและผู้นำกลุ่มไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 44 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 53 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า อิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและผู้นำกลุ่มในกรณีที่ 1 กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรณีที่ 2 ถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มหรือผู้นำมาชักชวนให้ไปชำระเงินกู้ สมาชิกก็จะไปชำระ กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าอิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและผู้นำกลุ่มในกรณีนี้ เป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 25 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 33 ส่วนผู้ที่เห็นว่าสมาชิกในกลุ่มและผู้นำกลุ่มไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 20 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 22 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์(Chi-Square Test) พบว่า อิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและผู้นำกลุ่มในกรณีที่ 2 กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรณีที่ 3 สมาชิกต้องปรึกษาเพื่อนสมาชิกในกลุ่มหรือผู้นำกลุ่มก่อนชำระเงินกู้ทุกครั้ง กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าอิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและผู้นำกลุ่มในกรณีนี้ เป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 10 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 10 ส่วนผู้ที่เห็นว่าสมาชิกในกลุ่มและผู้นำกลุ่มไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 35 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 45 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์(Chi-Square Test) พบว่า อิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและผู้นำกลุ่มในกรณีที่ 3 กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

n = 100

ปัจจัยที่ศึกษา	การชำระคืนเงินกู้		
	ชำระคืนเงินกู้ตามสัญญาทั้งหมด	ชำระคืนเงินกู้บางส่วน	รวม
แรงงานในครัวเรือน			
1-3 คน	36	49	85(85)
4-6 คน	9	6	15(15)
7 คน ขึ้นไป	0	0	0
$\chi^2 = 1.604 \quad df=1 \quad p=0.205$			
รวม	45	55	100
รายได้ของสมาชิก			
รายได้ในภาคการเกษตร			
ต่ำกว่า 100,000.- บาท	13	39	52(52)
ตั้งแต่ 100,000.- บาท ขึ้นไป	32	16	48(48)
$\chi^2 = 17.508 \quad df=1 \quad p=0.000$			
* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05			
รวม	45	55	100
รายได้อื่น			
ต่ำกว่า 100,000.- บาท	35	52	87(87)
ตั้งแต่ 100,000.- บาท ขึ้นไป	10	3	13(13)
$\chi^2 = 6.153 \quad df=1 \quad p=0.013$			
* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05			
รวม	45	55	100
รายจ่ายของสมาชิก			
รายจ่ายในภาคการเกษตร			
ต่ำกว่า 100,000.- บาท	35	53	88(88)
ตั้งแต่ 100,000.- บาท ขึ้นไป	10	2	12(12)
$\chi^2 = 8.096 \quad df=1 \quad p=0.004$			
* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05			
รวม	45	55	100

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ปัจจัยที่ศึกษา	การชำระคืนเงินกู้		
	ชำระคืนเงินกู้ตาม สัญญาทั้งหมด	ชำระคืนเงินกู้ บางส่วน	รวม
รายจ่ายอื่น ๆ			
ต่ำกว่า 100,000.- บาท	32	46	78
ตั้งแต่ 100,000.- บาท ขึ้นไป	13	9	22
$\chi^2 = 2.263$ df = 1 p = 0.133			
รวม	45	55	100
ผลตอบแทนจากการทำการเกษตร			
เพิ่มขึ้นจากปีการผลิต 2550	22	16	38(38)
ลดลงจากปีการผลิต 2550	23	39	62(62)
$\chi^2 = 4.118$ df = 1 p = 0.042			
* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05			
รวม	45	55	100

แรงงานในครัวเรือนของสมาชิก จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงงานในครัวเรือน 1 – 3 คน มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 36 มีการชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 49 และกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงงานในครัวเรือน 4 – 6 คน มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 9 มีการชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 6 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า แรงงานในครัวเรือนของสมาชิกกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รายได้ของสมาชิก จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ในภาคการเกษตรต่ำกว่า 100,000 บาท มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 13 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 39 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ภาคเกษตรมากกว่า 100,000 บาท มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 32 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 16 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า รายได้ในภาคการเกษตรของสมาชิกกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้อื่น ต่ำกว่า 100,000 บาท มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 35 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 52 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้อื่น มากกว่า

100,000 บาท มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 10 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 3 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า รายได้อื่นของสมาชิกกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.013

รายจ่ายของสมาชิก พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายในภาคการเกษตรต่ำกว่า 100,000 บาท มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 35 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 53 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ภาคเกษตรมากกว่า 100,000 บาท มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 10 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 2 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า รายจ่ายในภาคการเกษตรของสมาชิกกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .004

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายอื่น ต่ำกว่า 100,000 บาท มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 32 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 46 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้อื่น มากกว่า 100,000 บาท มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 13 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 9 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า รายได้อื่นของสมาชิกกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลตอบแทนจากการทำการเกษตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผลตอบแทนจากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น มีการชำระคืนตาม สัญญา คิดเป็นร้อยละ 22 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 16 กลุ่มตัวอย่างที่มีผลตอบแทนจากการทำการเกษตรลดลง มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 23 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 39 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ผลตอบแทนจากการทำการเกษตรของสมาชิกกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .042

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอื่นกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอื่นกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด โดยนำเสนอในรูปแบบของตารางไขว้ (Crosstabulation) และการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยด้านอื่นที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ การประสพภัยธรรมชาติ นโยบายของรัฐบาล ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทัศนคติกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

n = 100

ปัจจัยที่ศึกษา	การชำระคืนเงินกู้		รวม
	ชำระคืนเงินกู้ตาม สัญญาทั้งหมด	ชำระคืนเงินกู้ บางส่วน	
การประสพภัยธรรมชาติทำให้ไม่ส่ง ชำระหนี้ใช่หรือไม่			
ใช่	18	31	49(49)
ไม่ใช่	27	24	51(51)
$\chi^2 = 2.652$ df= 1 p=0.103			
รวม	45	55	100

การประสพภัยธรรมชาติทำให้สมาชิกส่งชำระหนี้ไม่ได้ จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าการประสพภัยธรรมชาติทำให้สมาชิกส่งชำระหนี้ไม่ได้ มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 18 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 31 และผู้ที่เห็นว่าปัจจัยนี้ไม่มีผลทำให้สมาชิกส่งชำระหนี้ไม่ได้มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 27 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 24 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า การประสพภัยธรรมชาติของสมาชิกกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนโยบายรัฐกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

n = 100

ปัจจัยที่ศึกษา	การชำระคืนเงินกู้		
	ชำระคืนเงินกู้ตาม สัญญาทั้งหมด	ชำระคืนเงินกู้บางส่วน	รวม
นโยบายพักชำระหนี้มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ใช่หรือไม่			
ใช่	9	18	27(27)
ไม่ใช่	36	37	73(73)
$\chi^2 = 2.034$ df= 1 p=0.154			
รวม	45	55	100
นโยบายกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรมีผลต่อการตัดสินใจชำระคืนเงินกู้ใช่หรือไม่			
(ใช่)	10	18	28(28)
(ไม่ใช่)	35	37	72(72)
$\chi^2 = 2.034$ df= 1 p=0.154			
รวม	45	55	100
นโยบายลงทะเบียนคนจนมีผลต่อการตัดสินใจส่งชำระคืนเงินกู้ใช่หรือไม่			
(ใช่)	8	15	23(23)
(ไม่ใช่)	37	40	77(77)
$\chi^2 = 2.034$ df= 1 p=0.154			
รวม	45	55	100

นโยบายรัฐบาล จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อนโยบายของรัฐบาลที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ดังนี้

นโยบายการพักชำระหนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่านโยบายพักชำระหนี้ไม่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก มีการชำระคืนตามสัญญา คิดเป็นร้อยละ 9 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 18 และผู้ที่เห็นว่าปัจจัยนี้ไม่มีผลทำให้สมาชิกส่งชำระคืนไม่ได้ มีการชำระคืนตาม

สัญญา คิดเป็นร้อยละ 35 การชำระคืนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 37 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า นโยบายการพักชำระหนี้กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นโยบายกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า นโยบายกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก มีการชำระคืนตามสัญญาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 10 ชำระคืนบางส่วนคิดเป็นร้อยละ 18 ส่วนผู้ที่เห็นว่านโยบายนี้ไม่มีผลต่อการชำระคืนของสมาชิก มีการชำระคืนตามสัญญาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 35 ชำระคืนบางส่วนคิดเป็นร้อยละ 37 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า นโยบายกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นโยบายลงทะเบียนคนจน จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า นโยบายลงทะเบียนคนจน ไม่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก มีการชำระคืนตามสัญญาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 8 ชำระคืนบางส่วนคิดเป็นร้อยละ 15 ส่วนผู้ที่เห็นว่า นโยบายลงทะเบียนคนจนไม่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก มีการชำระคืนตามสัญญาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 37 ชำระคืนบางส่วนคิดเป็นร้อยละ 40 เมื่อพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า นโยบายการพักชำระหนี้กับการค้างชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 สรุปผลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

ลำดับ ที่	ปัจจัย	ลักษณะความสัมพันธ์	
		มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์
1.	ปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ		
1.1	ปัจจัยส่วนบุคคล		
1.1.1	เพศ		✓
1.1.2	อายุ		✓
1.1.3	ระดับการศึกษา		✓
1.1.4	สถานภาพ	✓	
1.2	ปัจจัยทางสังคม		
1.2.1	อิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและผู้นำ		
1.2.1.1	ถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มหรือผู้นำไม่ชำระเงินกู้สมาชิกก็ไม่ชำระด้วย		✓
1.2.1.2	ถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มหรือผู้นำมาชักชวนให้ไปชำระเงินกู้สมาชิกก็ไปชำระด้วย		✓
1.2.1.3	สมาชิกต้องปรึกษาเพื่อนสมาชิกในกลุ่มหรือผู้นำกลุ่มก่อนชำระเงินกู้ทุกครั้ง		✓
1.3	ปัจจัยทางเศรษฐกิจ		
1.3.1	แรงงานในครัวเรือน		✓
1.3.2	รายได้ของสมาชิก		
1.3.2.1	รายได้ภาคการเกษตร	✓	
1.3.2.2	รายได้อื่น	✓	
1.3.3	รายจ่ายของสมาชิก		
1.3.3.1	รายจ่ายภาคการเกษตร	✓	
1.3.3.2	รายจ่ายอื่น		✓
1.3.4	ผลตอบแทนจากการทำการเกษตร	✓	

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ปัจจัย	ลักษณะความสัมพันธ์	
		มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์
2.	ปัจจัยอื่น		
2.1	ภัยธรรมชาติ		✓
2.2	นโยบายรัฐ		
2.2.1	นโยบายพักชำระหนี้		✓
2.2.2	นโยบายกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร		✓
2.2.3	นโยบายลงทะเบียนคนจน		✓

จากตารางที่ 4.15 สามารถสรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านประชากร

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพการสมรสมีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ปรากฏว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

1.2 ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและผู้นำกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

1.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านรายได้ของสมาชิก รายจ่ายของสมาชิกในส่วนที่เป็นรายจ่ายภาคการเกษตร ผลตอบแทนจากการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ส่วนแรงงานในครัวเรือน และรายจ่ายอื่น ไม่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

2. ปัจจัยด้านอื่น

2.1 ปัจจัยเกี่ยวกับการประสพภัยธรรมชาติ ปรากฏว่าการประสพภัยธรรมชาติไม่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

2.2 ปัจจัยเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล ปรากฏว่านโยบายของรัฐบาลที่ศึกษาได้แก่ นโยบายการพักชำระหนี้ กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร โครงการลงทะเบียนคนจน ไม่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด จังหวัดสงขลา” โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางเศรษฐกิจ กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอื่น กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 ลักษณะการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

1.1.1 ลักษณะการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด สมาชิก พบว่า ลักษณะการใช้เงินกู้ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่นำไปใช้เพื่อการประกอบอาชีพการเกษตร โดยใช้เพื่อจัดหาปุ๋ยมีผู้ตอบ จำนวน 60 ราย ส่วนการนำไปใช้เพื่อการอื่นที่ไม่ได้ใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่นำไปใช้เพื่อการปรับปรุง ต่อเติม ที่อยู่อาศัย มีผู้ตอบจำนวน 51 ราย

1.1.2 ลักษณะการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการชำระคืนเงินกู้เป็นไปตามสัญญาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 45 และชำระเงินกู้บางส่วนคิดเป็นร้อยละ 55 ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีใครที่ไม่ชำระคืนเงินกู้ต่อสหกรณ์เลย

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด พบว่า สถานภาพ รายได้ของสมาชิก รายจ่ายของ

สมาชิกในส่วนที่เป็นรายจ่ายภาคการเกษตร ผลตอบแทนจากการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษา แรงงาน อิทธิพลของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและผู้นำกลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอื่น กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก พบว่า ภัยธรรมชาติ และนโยบายของรัฐ ไม่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

2. อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด จังหวัดสงขลา มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า ปัจจัยด้านประชากรในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคล ในเรื่องของสถานภาพ มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส มีการชำระคืนเงินกู้ต่อสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่มีสถานภาพโสด เพราะสมาชิกที่สมรสแล้ว คู่สมรสอาจจะช่วยในเรื่องแนวความคิดในการสร้างความมั่นคงของครอบครัว มีส่วนช่วยในการหารายได้เพิ่มให้ครอบครัว และมีประสบการณ์ในการบริหารการประกอบอาชีพสูงกว่าคนที่ไม่มีสถานภาพโสด ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องของอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล การติ(2541: 8-9) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขา แม่แตง : กรณีศึกษาหน่วยอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้

ส่วนปัจจัยอื่น เรื่องนโยบายของรัฐ ทั้งนโยบายกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร นโยบายพักชำระหนี้ นโยบายลงทะเบียนคนจน ไม่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non – Performing Loans : NPL) ของสหกรณ์ภาคการเกษตร พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ค้างนานของสหกรณ์ ด้านสมาชิก คือ รอเงินกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร มาช่วยชำระหนี้แทน ซึ่งตามเงื่อนไขผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือต้องสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรภายในระยะเวลาที่กำหนดเสียก่อน ถ้าไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกภายในเวลาที่กำหนดก็ไม่ได้รับความช่วยเหลือแต่อย่างใด และกองทุนฯ ไม่สามารถซื้อหนี้ได้ทั้งหมด เมื่อกองทุนฯ ซื้อหนี้แล้ว สมาชิกต้องโอนอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นหลักประกันให้กองทุนฯ หากไม่ชำระหรือผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามกำหนด สมาชิกไม่สามารถนำหลักทรัพย์ดังกล่าวไปจำหน่ายจ่ายโอนได้

ตลอดจนไม่สามารถเป็นสมาชิกหรือกู้เงินจากสหกรณ์หรือสถาบันอื่นได้อีก ต้องเป็นหนี้กองทุนฯ แห่งเดียว ซึ่งปรากฏการณ์นี้ทำให้สมาชิกขาดจิตสำนึกของความเป็นเจ้าของ และขาดวินัยทางการเงิน ถ้าหากปล่อยให้เป็นอย่างนี้ กล่าวคือ สมาชิกไม่ชำระหนี้ต่อสหกรณ์มากเข้า สหกรณ์ก็อยู่ไม่ได้ ดังนั้น สหกรณ์ควรหาวิธีการป้องกันปัญหาดังกล่าว โดยศึกษารายละเอียดของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรให้เข้าใจโดยละเอียดและประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกเข้าใจอย่างทั่วถึง เพื่อจะได้ตัดสินใจว่าจะเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรหรือไม่

2.2 รายได้และรายจ่ายของสมาชิก จากการศึกษา พบว่า รายได้ในการเกษตร รายได้อื่น และรายจ่ายในการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล การดี (2541: 8-9) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่แตง : กรณีศึกษาหน่วยอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รายได้ในการเกษตร ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ ทั้งนี้ เพราะสมาชิกมีรายได้น้อย อาจจะมีรายจ่ายน้อยด้วย เมื่อไม่มีรายได้เพียงพอจึงทำให้สมาชิกไม่มีเงินชำระหนี้

2.3 ข้อเสนอแนะของสมาชิก ต้องการให้สหกรณ์มีการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกและครอบครัว สหกรณ์มีนโยบายเพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่สมาชิก สมาชิกมีส่วนร่วมในการใช้บริการธุรกิจของสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ต้องให้บริการที่ดีและรวดเร็วแก่สมาชิก เช่น ให้เงินกู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม และประเด็นมีการจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมอาชีพการเกษตรหรืออาชีพเสริมแก่สมาชิก ซึ่งจะสอดคล้องกับ สิริพิมพ์ แสงวิเศษสิน และคณะ (มปป: 53-57) ที่ได้อธิบายกิจกรรมของการพัฒนาชนบทไว้ว่า การพัฒนาอาชีพ หมายถึง การปรับปรุงและส่งเสริมอาชีพของประชาชนในชนบท เพื่อให้ประชาชนมีงานทำและมีรายได้เพิ่ม ในการให้บริการต้องสำรวจความต้องการของสมาชิกว่า ตอนนี้สมาชิกคิดอะไร ต้องการอะไร และสหกรณ์ต้องสนองความต้องการของสมาชิกให้ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว เช่น การจัดทำโครงการสหกรณ์สัญจร การจัดประชุมสัมมนาสมาชิกหรือผู้นำสมาชิก การนำสมาชิกที่ส่งชำระคืนเงินกู้ได้ดีไปทัศนศึกษาดูงาน การมีกำหนดค่าตอบแทนให้ประธานกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มชำระคืนเงินกู้ได้ดี การมอบโล่ หรือรางวัลแก่สมาชิกหรือผู้นำกลุ่มที่ส่งชำระคืนเงินกู้ได้ดี เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 ผู้ศึกษาสามารถนำผลการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการชำระชำระคืนเงินกู้ไปแนะนำให้สหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด ทราบเพื่อจะได้หาแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงานสินเชื่อให้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

3.1.2 สหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด ควรนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาระบบการให้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ เพื่อให้การบริหารสินเชื่อของสหกรณ์เกิดประสิทธิภาพให้มากขึ้น

3.1.3 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสงขลา สามารถนำผลการศึกษาไปแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ในความรับผิดชอบในจังหวัดสงขลาต่อไป

3.1.4 กรมส่งเสริมสหกรณ์ สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายหรือโครงการที่เกี่ยวกับการบริหารงานสินเชื่อของสหกรณ์ให้เหมาะสม

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสหกรณ์กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา หรือกับสหกรณ์อื่น ที่มีขนาดใกล้เคียงกัน ในจังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อจะนำผลการศึกษามาปรับปรุงและประยุกต์ใช้ในสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

3.2.2 ศึกษากลยุทธ์ในการติดตามเร่งรัดหนี้ของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือสหกรณ์อื่น ที่ประสบความสำเร็จในการติดตามเร่งรัดการชำระคืนเงินกู้ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด หรือสหกรณ์อื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมสหกรณ์ *ลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสหกรณ์ภาคการเกษตร* (ออนไลน์)
ค้นคืนวันที่ 19 มีนาคม 2551 จาก <http://www.cpd.go.th/>
- กลุ่มส่งเสริมพัฒนาธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อและบริการ สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์(2549) *คู่มือ
การบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ภาคการเกษตร*, กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- ข้อมูลอำเภอจะนะ (ออนไลน์) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
ค้นคืนวันที่ 10 เมษายน 2552 จาก <http://www.cdd.go.th/chana/pravot.htm>
- ข้อมูลทั่วไป (ออนไลน์) อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ค้นคืนวันที่ 10 เมษายน 2552
จาก http://chana_sk.go.th
- คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ, (2550) *แผนพัฒนาสหกรณ์แห่งชาติ
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554)*
- ประพันธ์ เสวตนันท์ (2538) *เศรษฐศาสตร์สหกรณ์* กรุงเทพฯ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ป.สัมพันธ์พาณิชย์
- ปวารณา ถิ่นนิรันดร์กุล(2544) “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้าชำระเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกร
ลูกค้า ธ.ก.ส.ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์
- มงคล การดี (2541) “ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อ
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่แตง : กรณีศึกษาหน่วยอำเภอแม่แตง
จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
สหกรณ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ยุคล ชนะวัฒน์ปัญญา(2544) “ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.
กรณีลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาขลุง จังหวัดจันทบุรี” ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา

รัสมิ์ สว่างผล (2544) “ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกรลูกค้าธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา พัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่

วันทนีย์ ภูมิภัทราคม , เล็ก ค่วงสกุล และทับทิม วงศ์ประยูร (2540) *ระบบเศรษฐกิจไทย และการ
สหกรณ์* พิมพ์ครั้งที่ 4 พระนครศรีอยุธยา เทียนวัฒนา

วิเศษณ์ สุขใหญ่ (2542) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร สาขา เวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย” วิทยานิพนธ์ปริญญา
เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้

สุนทร พลโฮม (2541) “ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. ในอำเภอจอมทอง
จังหวัดเชียงใหม่” เชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) มหาวิทยาลัยแม่โจ้

สมนึก แดงเจริญ (2540) *นโยบายทางเศรษฐกิจ* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด (2549) *ระเบียบสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด*

ว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิก พ.ศ. 2549, 2549,10 มกราคม, หน้า 10 – 18

สหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด (2551) จังหวัดสงขลา (เอกสารโรเนียว)

รายงานกิจการประจำปี2551

สังคม จีระออน (2541) “การให้บริการสินเชื่อด้านเกษตรกรรมรายคนของธนาคารเพื่อการ
เกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอ้อยคูเมือง อำเภอกูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (กลุ่ม
สังคมศาสตร์) มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สิริพร แสงวิเศษสิน เนตรชนก หนูเงิน วรสม กงปริษา *สหกรณ์กับการพัฒนาชนบท*
ในเอกสารชุดการเรียนรู้ที่เป็นการสรุปเนื้อหาในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ บทที่ 7
หน้า 53 – 57 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชาสังคมศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 24 มีนาคม 2552

จาก <http://mylesson.swu.ac.th/ec321/index/download.htm/>

อภิชาติ ตะกรุดทอง (2545) “ความต้องการบริการสินเชื่อนอกภาคเกษตรจากธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรของเกษตรกรลูกค้า อำเภอพิมาย จังหวัด
นครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อรรถพ รุ่งวิทยาการ (2540) “การพัฒนารูปแบบการชำระหนี้สินของเกษตรกร”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อัญชติ คีอคงคา 2543 *เศรษฐศาสตร์ทั่วไป* สำนักมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร

อำพน ห่อนาค (2534) *หลักการสหกรณ์* ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคผนวก
แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม.....

วันที่ตอบสอบถาม.....

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด

จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง : กรุณาตอบคำถามทุกข้อให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ในช่อง

() หรือเติมข้อความในช่องที่กำหนดให้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิก

1. เพศ () 1. หญิง () 2. ชาย
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา
() 1. ต่ำกว่า ป.4 () 2. ป.4 - 6 () 3. ม.1 - 6 () 4. ปวช.-ปวส.
() 5.ปริญญาตรี
4. สถานภาพการสมรส
() 1. โสด () 2. สมรส () 3. หม้าย
5. แรงงานในครัวเรือนของสมาชิกในการทำการเกษตรปัจจุบัน
() 1. มีแรงงานทั้งหมดคน () 2. ไม่มี
6. ท่านไม่ชำระหนี้ เพราะเหตุผลต่อไปนี้ใช่หรือไม่

ประเด็น	ใช่	ไม่ใช่
1. ถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเดียวกันหรือผู้นำกลุ่มไม่ชำระเงินกู้ ท่านก็ไม่ชำระด้วย	() 1.	() 2.
2. ถ้าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มหรือผู้นำกลุ่มมาชักชวนให้ไปชำระเงินกู้ ท่านจะไปชำระ	() 1.	() 2.
3. ท่านต้องปรึกษาเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเดียวกันหรือผู้นำกลุ่มก่อนชำระเงินกู้ทุกครั้ง	() 1.	() 2.

7. รายได้ของครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมา (1 กรกฎาคม 2550 – 30 มิถุนายน 2551)

7.1 รายได้จากภาคการเกษตร

ที่มาของรายได้	ตนเอง
	รายได้(บาท)
() 1. ทำนา	
() 2. ทำไร่	
() 3. ทำสวนยาง	
() 4. เลี้ยงสัตว์	
() 5. อื่น ๆ (ระบุ).....	
รวม	

7.2 รายได้อื่น

ที่มาของรายได้	ตนเอง
	รายได้(บาท)
() 1. ค่าจ้าง/ค่าแรง/เงินเดือน	
() 2. อื่น ระบุ.....	
รวม	

8. รายจ่ายของครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมา (1 กรกฎาคม 2550 -30 มิถุนายน 2551)

รายจ่ายในภาคเกษตร		รายจ่ายนอกภาคเกษตร	
ประเภทของรายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)	ประเภทของรายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
() 1. ค่าปุ๋ย		() 1. ค่าอุปโภคบริโภค	
() 2. ค่าพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์		() 2. ค่าการศึกษาบุตร หลาน	
() 3. ค่าจ้างแรงงาน		() 3. ค่ารักษาพยาบาล	
() 4. ค่าจ้างเครื่องจักรกล		() 4. ค่าใช้จ่ายงานประเพณี	
() 5. ค่าขนส่ง		() 5. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	
() 6. อื่น ๆ (ระบุ)		() 6. อื่น ๆ (ระบุ)	
รวม		รวม	

9. ผลตอบแทนที่ได้จากการทำการเกษตร(รายได้จากภาคการเกษตรหักรายจ่ายในภาคการเกษตร)

() 1. เพิ่มขึ้นจากปีก่อน

() 2. ลดลงจากปีก่อน

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านอื่น ๆ

1. การประสบภัยธรรมชาติ ทำให้ท่านไม่ส่งชำระหนี้ใช่หรือไม่

() 1. ใช่ () 2. ไม่ใช่

2. นโยบายการพักชำระหนี้ มีผลต่อการส่งชำระเงินกู้ใช่หรือไม่

() 1. ใช่ () 2. ไม่ใช่

3. นโยบายกองทุนฟื้นฟูเกษตรกร มีผลต่อการตัดสินใจส่งชำระเงินกู้หรือไม่

() 1. ใช่ () 2. ไม่ใช่

4. นโยบายลงทะเบียนคนจน มีผลต่อการตัดสินใจส่งชำระเงินกู้หรือไม่

() 1. ใช่ () 2. ไม่ใช่

ตอนที่ 3 ลักษณะการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้

1. ท่านนำเงินกู้ไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. จัดซื้อพันธุ์พืช/ สัตว์ () 2. จัดซื้อปุ๋ย () 3. จัดซื้อเครื่องจักรกล

() 4. ค่าแรงงาน () 5. ใช้ปรับปรุง ต่อเติม ที่อยู่อาศัย () 6. ใช้บริโภคในครัวเรือน

() 7. ชำระหนี้สินทางอื่น () 8. เป็นค่ารักษาพยาบาล

2. การส่งชำระหนี้ของท่านในปีที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

() 1. ส่งชำระคืนเงินกู้ตามสัญญาทั้งหมด

() 2. ส่งชำระคืนเงินกู้บางส่วน

() 3. ไม่มีการส่งชำระคืนเงินกู้เลย

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์

3. ปัญหาในการดำเนินงานและการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

.....

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานและการแก้ไขปัญหาการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุเมธา สืบชาติ
วัน เดือน ปีเกิด	27 พฤศจิกายน 2509
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
ประวัติการศึกษา	ปริญญาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2546
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
ตำแหน่ง	นักวิชาการสหกรณ์ ชำนาญการ